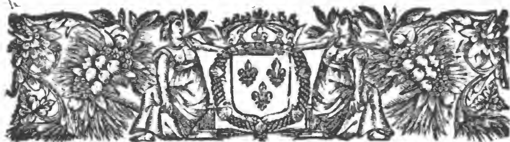
INFORMATIO
DE QVINQVE PROPOSITIONIBVS,
QVAS EPISCOPI GALLIÆ ROMANO PONTIFICI ad Censuram obtulêre.

PARISIIS,

Apud { SEBASTIANVM CRAMOISY, Regis & Reginæ Architypographum, ET GABRIELEM CRAMOISY. } viâ Iacobæâ.

M. DC. LIII.

CVM PRIVILEGIO REGIS.

INFORMATIO
DE QVINQVE PROPOSITIONIBVS, QVAS EPISCOPI GALLIÆ Rom. Pontifici ad Censuram obtulêre.

PRÆFATIO.

In qua præcipua Libri de Gratia victrice vitia breuiter perstringuntur.

OCTOR quidam, vt se ipse nominat, *de bono loco*, & vt probat, *de mala schola*, anno superiori librum edidit triplici titulo gloriosum. Inscribitur enim primò, *Gratia victrix Iesu Christi.* Victricem autem vocat illam quæ de oppressa hominum libertate triumphat: rursus titulum illũ hoc altero reddit. *Molina & eius discipuli de Pelagianorum & Semipelagianorum errore conuicti, circa controuersiam de gratia sufficiẽte libero arbitrio subiecta, ex actis Congregationis de Auxiliis.* Addit tertiò inscribi quoque potuisse, *Apologiam pro*

I. Quæ sit & quæ debuerit esse inscriptio Ianseniani Libelli.

Præf. pag. 19.

Pontificibus Clemente & Paulo, & pro Cōgregatione de Auxilijs contra discipulos Molinæ. Sed omisit titulum, qui maximè conueniebat huic operi. Debuit enim, si voluisset fœtum hunc proprio insignire nomine, vocare, *Vltimum Iansenismi animam agentis conatum, quo præcipui errores, fabulæ, mendacia, imposturæ, calumniæ, thrasonismi, & ventosæ ostentationes, quibus illa secta sese hactenus sustētauit, breui compendio colliguntur, ad auertendam quinque propositionum censuram, & imminentem Iansenianæ factioni ruinam euitandam.* Germana hæc est, & vt ita dicam, *quid ditatiua* operis nuncupatio.

II. Quæ fuerit Locobono scribēdi occasio.

Nimirum hunc conatum expressit dolor & desperatio, ex quo intellectum est Episcoporum Galliæ partem longè maximam concurrere ad promouenda Sorbonæ consilia, & vrgendam apud Sedem Apostolicam quinque Propositionum censuram. Intellexerūt enim Ianseniani ea ratione dissipandum quidquid hactenus nebularum offundere conati erant simplicium oculis, cùm occinere non cessarent & Sorbonam à Iansenio stare, & Clerum Gallicanum illi subscribere, & præter mentem Pontificis esse quidquid hactenus in illum fuerat iactatum ex Vrbani Bulla. Ne igitur inulti occūberent, prodijt ex eorum castris in speciem laureatus hic campio, professus se suo ac suorum nomine librum mittere *in vniuersum orbem Christianum*, qui veteres nuntiaret triūphos: vt scilicet omnes intelligant, quicumque tandem esse possit, qui nunc expectatur rerum euentus, causam suam iam esse antiquis victorijs inclytam, seque in vmbra trophæorum quæ de prostratis hostibus olim erecta sunt, esse posse securos.

Præf. pag. 16.

III. Locoboni prouidentia.

Tanta verò fuit huius doctoris prouidentia, vt cùm se scribere diceret *ad totum orbem Christianum*, scripserit tamen Gallicè, ratus, vt opinor, Gallicā linguam esse linquam omniū Christianorū. Quòd quia fortè non satis persuasum habent, vt Germanos omittam & Vngaros, vel ipsi Cantabri nostri atqui Aremorici, statui hunc illi

Mercurium adiungere, qui Ecclesiæ Latinæ lingua omnibus exponat: & id quod dicit Dominus Doctor, & id quod dicere debuit, quod hac tota lucubratione præstabitur.

Et primò, vt constet quàm sit dignus illa quam ambit omnium Christianorum communione, plurimùm refert vt omnes intelligant, hominem hunc sus deque habere sãctiones Apostolicas. Nam vt omittam scribere illum *ex professo* de Gratia per seipsam efficaci, quam eãdem esse vult cum gratia physicè prædeterminante, nulla eiusce rei obtenta petitave facultate, quod toties & tã seuerè prohibitũ est à sũmis Pont. Paulo, Vrbano, Innocẽtio fœliciter regnãte: nihili præterea facit adhibitas à Paulo V. cautiones, quãdo post disputationes de Auxilijs cõstituit, vt quandoquidem dilatâ in aliud tẽpus cõtrouersiæ decisione liberum manebat quam quisque vellet partem amplecti, suam omnes sententiam ita tuerentur, vt nemini liceret vllam contrariæ notam inurere. Quod ab eo tempore ita religiosè seruatũ est, vt ante Ianseniũ extiterit nemo, qui etiam in priuatis de hoc argumento lectionibus ac disputationibus, non sibi reus videretur, si conuinci posset se vel minimam censuræ speciem in aduersarios vsurpasse, quod patet ex eorum præfationibus & obtestationibus, si quando incidit aliquod cẽsendi periculum. Sed nimirũ hi sunt arenosæ cuiusdam Theologiæ scrupuli, qui Doctorem Locobonum minimè premunt. Ille ab ipso statim exordio libri, atque in ipso frontispicio, *Molinam eiusque discipulos conuictos* prædicat *de Pelagianorum & Semipelagianorum errore*. Et in præfatione Molinam vocat *Patriarcham Semipelagianorum*, eamdémque deinde notam imprimit singulis ferè paginis.

IV. Quanti faciat sanctiones Apostolicas.

Pag. 15.

Secundò vix est modò quisquam in orbe Christiano qui nesciat editam & promulgatam ab Vrbano Bullam, qua damnatur Iansenius eo nomine, quòd doctrinam anteà proscriptam à Summis Pontificibus reducere au-

V. Profitetur se Iansenijadhærere.

ſus ſit. Extant eiuſdem Bullæ tot confirmationes, tum Vrbani, tum Innocentij feliciter regnantis, vt nemo poſſit eſſe tam ſtupidus, qui ſe id audiuiſſe neget, nemo tã contumax, qui non credat. Loco-bonus nulla prorſus facta mentione Decretorum huiuſmodi, tanquam ea ne ſua quidem recordatione digna iudicaret, profitetur apertè ſe Ianſenio conſentire, atque hanc habere velle communem cum illo commendationem, *Quòd ſit verus*

Præf. pag. 10. 12.16.18. 21.22.

germanúſque ſancti Auguſtini diſcipulus: Eſſe illum fidelem ſancti Auguſtini interpretem: Veriſſimas eſſe quinque propoſitiones in ſenſu in quo ab illo aſſeruntur: Quidquid Ieſuitæ moliantur, numquam eſſe eo ſenſu damnandas: horribilem eſſe calumniam, accuſare illum quaſi eas in ſenſu Caluini contrario decretis Concilij Tridentini defenderit: In ſenſu in quo admittuntur à Ianſenio, neque negari poſſe neque oppugnari, ſine lapſu in Pelagianiſmum vel Semipelagianiſmum: Et tam procul diſtare ab omni periculo cenſuræ, vt potiùs cõtineant fidem Eccleſiæ & doctrinam neceſſariam veræ gratiæ Dei. Nimirùm hoc voluit Vrbanus ſignificare quando ſcripſit in Bulla quæ incipit, *In eminenti: Cùm autem ex diligenti & matura eius libri, cui titulus Auguſtinus, lectione, poſtmodum compertum fuerit, in eodem libro multas ex propoſitionibus à prædeceſſoribus noſtris olim, vt præfertur, damnatis contineri, & magno cum Catholicorum ſcandalo & authoritatis dictæ Sedis contemptu contra præfatas dãnationes & prohibitiones defendi; Nos huic malo in ſcandalum totius reipublicæ Chriſtianæ, & fidei Catholicæ perniciem vertenti oportunum remedium adhibere volentes, conſtitutionis, &c.* Per hæc, inquam, verba Summi Põtificis ab eo & Succeſſore viginti & ampliùs Apoſtolicis Breuibus confirmata, Locobonus nihil aliud intelligit quã Auctorem libri, cui titulus Auguſtinus, hoc eſt Iprenſem Epiſcopũ, *eſſe germanum sãcti Auguſtini diſcipulum eiuſque fidelem interpretem*: & quæ videri poſſent in eo deteriora dogmata ad iſtas quinque propoſitiones redacta, non poſſe dãnari niſi ab Eccleſia Pelagiana: *continere enim Eccleſiæ Catholicæ fidẽ & doctri-*

nam de diuina gratia necessariam. Optime Lector, si Doctor iste natus est, vnquam in *bono loco*, non videtur tibi abiisse in regionem longinquam cùm hæc scriberet.

VI. Causæ decisionem præuenit anticipatâ contumaciâ.

Tertiò. Qualem animum ostendit erga Decreta iam edita, talem quoque præ se fert erga edenda. Supponit enim nullam fieri posse quinque propositionum censuram, quæ non sit æquiuoca, & per fraudem Iesuitarum extorta. Et ideò, *quæcumque tandem illa esset, intrepidos diuinæ gratiæ defensores, hoc est, vnius è maximis Christianæ religionis mysteriis, monstraturos doctrinam sancti Augustini*, id est, quæ illi videtur esse sancti Augustini, cùm Iansenij tantùm sit, *de gratia Saluatoris ex condemnatione tam æquiuoca nullam impressionem accepturam.* Quò pertinet id quod etiam dicit sub finem secundæ partis, vbi oratione ad Episcopos Galliæ conuersa, rogat illos obtestaturque, vt se ipsi retractent atque à Romano Pontifice petant, ne descendat ad vllam istarum propositionum censuram. Damnare enim illas absolutè *periculosum*: damnare intellectas ad sensum hæreticorum, *inutile*: damnare demum ad sensum Iansenij, *esse impossibile.* Quid igitur facimus? Controuersia est inter Catholicos de veritate quinque Propositionum, pars altera & damnatas & damnabiles asserit. Altera negat. Illi ad eum prouocant qui summus est in terris huiusmodi causarum Iudex. Isti ad hoc tribunal inuitissimi se trahi sinũt & constituti ante pedes Iudicis, negant primò se posse damnari, & addunt quæcumque censura fiat, non defore generosos damnatæ doctrinæ defensores. Hoc est agnoscere Iudicis authoritatẽ? Hoc est obnoxios se sibi videri potestati Ecclesiasticæ? Talia præfari quid est aliud quàm absolutos ab omni iurisdictione dictare velle Iudici sententiam, ac pronuntiare, Iudex, nisi sit idem approbator, Iudex non sit?

Præf. pag. 12.

Pag. 81.

VII. Damnat ea quæ sunt à Summo Pontifice constituta.

Quartò, parum est non stare superiorum iudicio: Locobonus insuper Sedem Apostolicam subiicit suo, pronuntiatque quod ab ea factum constat, perperam factum. Enumerat in præfatione quantum malorum Ie-

pag. 13.

ſuitæ deriuaturi eſſent in Eccleſiam ex cenſura quinque Propſitionũ, & prædicit hoc ſaltem eſſe conſequuturos, vt quæſtio de gratia efficaci æquis librata ponderibus videretur, *dicturoſque liberum eſſe quam quiſque vellet partem approbare*. Quod ſi contingeret, inquit, *monſtrum gigneretur ex fide & errore: ex mendacio & ex veritate compoſitum: & in hanc doctrinæ concluſionem tam inuſitatam caderet id quod aliàs dixit Proſper in ſimili caſu contra Caſſianum, &c.* Nolo nunc cogitationes huius Doctoris per inane volantes perſequi: nec diſputare quàm fuerit illa ſagax, quámque acuta coniectatio, quâ putauit ſollicitos fuiſſe Ieſuitas, vt hoc aſſequerentur, cuius poſſeſſione pacifica iam olim gaudent. Quis enim neſcit & illis & omnibus liberum eſſe in quæſtione de Auxiliis quamcumque partem ſequi, & vtramque pari iure gaudere, parique ab omni cenſura immunitate? Hoc tantùm vrgeo quòd dicit, *eſſe hoc monſtrum ex fide & errore, ex mendacio & veritate compoſitum*. Nam ſi non mentitur, damnat Sedem Apoſtolicã veluti genitricem atque altricem tam horrendi monſtri. Ipſa enim non ſolùm ſciente ac permittente, ſed etiam iubente *monſtroſa hæc libertas* Inducta in Eccleſiam eſt. Siquidem olim iam antequàm ederetur in lucem concordia Molinæ, ex quo cœpit efficax gratia inſigniri nomine gratiæ *phyſicè prædeterminantis* in Hiſpania, cùm inuſitata appellatio cœpiſſet etiam refelli, moxque adueniente Molinæ concordia contentio creſceret, iuſſit Clemens 8. vtrique parti per Inquiſitores ſilentium imponi, quod factum eſt anno 1594. Sed quia experimento conſtitit difficilem eſſe huius Decreti obſeruationem: & quia trunca videbatur & mutila Theologia, præciſâ nobiliſſimarum diſputationum parte, anno 1598. reſtituta eſt ablata facultas, vetitumque ne pars altera alteram alicuius cenſuræ nota perſtringeret. Vſus erat anteà ſimili prouidentia Sixtus Quintus. Cùm enim Baius Baianique recrudeſcente dolore publicationis Bullæ, & imperatæ damnatarum ſenten-

ten-

tentiarum eiurationis per Franciſcum Toletum à Romano Pontifice cum poteſtate miſſum, inuidiam facti deriuarent in eius ſocios; & ne inulti viderentur, peracerbam ipſi quoque cenſuram in Leonardi Leſſij, cuius erat tunc in Academia illa nomen inclitum, propoſitiones aliquot de Gratia & Prædeſtinatione edidiſſent, Duacenſibus vt idem facerent perſuaſis; Sixtus re cognita, miſſis Coloniam ad Nuntium Apoſtolicum litteris, iuſſit illum ſine mora Louanium ire, ſuoque nomine impetum compeſcere Louanienſium. Erat is Octauius Frangipanius Calatinus Epiſcopus, qui ſtatim Louanium profectus, auditis partibus, & maturè expenſis omnibus, quâ erat Legati à latere poteſtate decretum ſcripſit anno 1588. decimo Iulij, quo *ſub pœna excommunicationis ipſo facto incurrendæ vetuit, ne quis in his controuerſiis alterius partis ſententiam vlla cenſura notaret,* donec aliud à Sede Apoſtolica decerneretur. In hunc modum Louanienſis ac Duacenſis cenſura ſuppreſſa, & Societati confirmata eſt doctrinæ poſſeſſio.

Acceſſit tertia confirmatio à Paulo V. Nam ſi quis quærat quis tandem fuerit exitus controuerſiæ, ſpatio ſeptem circiter annorum continua pugnacique vtrimque contentione agitatæ, quis fructus 47. diſputationum coram Summis Pontificibus quadriennio habitarum præter priuatos ſine numero Conſultorum congreſſus, totus conſtat vnico mandato, quo duorum Ordinum Præpoſiti Generales ad ſuos ſcribere iuſſi ſunt à Paulo V. ſub initium Sept. anni 1607. *Suæ Sanctitatis voluntatẽ eſſe, ne quis alterutri ſententiæ alicuius cenſuræ notã vllam inureret, neue docendo ac diſputando aculeis verborũ, aliisue amari animi ſignis vterentur, qui ſecùs facerent à ſuis Superioribus ſeuerè caſtigarentur, ſuam ſe in tempore declarationem emiſſurum.* Habemus in eum ſenſum conceptam Claudij Aquauiuæ circularẽ epiſtolam, ſcriptam 5. Sept. eiuſdem anni, priuſque monſtratam Pontifici, & ab eo in ea qua iam eſt forma probatam. Vnde conſtat contro-

uersiam de Auxiliis paribus momentis fuisse hactenus à Sede Apostolica libratam.

At, hoc monstrum est, inquit Doctor de Bonoloco, & ea ratione *non tam Pelagiani Catholici fiunt, quàm Catholici, fiũt Pelagiani quod Prosper horrebat: contrariorũ enim mixtionem defectionem esse meliorum, & cùm virtus vitium recipit non à virtute sed à vitio recedi.* Ergo quid restat, nisi vt tres Romanos Pontifices, imò & quotquot illos intercurrerunt, vel sequuti deinde sunt, ratumque habuerunt quod fuerat à prædecessoribus constitutum, manibus post terga reuinctis, alligemus ad currum *Gratiæ victricis*, in quo iste *monstrorum* domitor sublimis triumphat? Id enim verò sequitur ex iis quæ ille tam affirmatè pronuntiat Nam si verum est, Molinã & qui eum sequuntur *erroris Pelagianorum esse conuictos: Si eorum doctrina est propria Pelagianorum & Semipelagianorum doctrina: Si hoc ita demõstratur vt videatur ipsis oculis subiici: Si quæ illi opponitur* sententia Iansenij, *continet fidem Ecclesiæ & necessariam de vera Dei gratia doctrinam*; nõ sequitur euidenter Romanos Pontifices, qui compertos de hæresi ac demonstratiuè conuictos in Ecclesiæ sinu fouent, perque vniuersum orbem dimittunt, vt docendo, concionando, disputando, scribendo fidei doctrinam disseminent, non sequitur, inquam, euidenter Romanos Episcopos reos esse proditæ fidei, & corruptæ traditionis eius doctrinæ quam purissimã acceperant? Pastores igitur dici poterũt apud quos eadem est ratio canum atque luporum, & vtrorumque indiscretus vsus? Sed nemo miretur hæc cogitasse Iansenianum Theologum, fluunt ista de vena Magistri, qui Pium 5. & Greg. 13. putauit *fundamentales doctrinas* prohibuisse, adeoque tunc præualuisse in Ecclesia Dei, errorem, vt veritas esset scandalo.

Præf. pag. 15.
2. par. pag. 80.
Ib. pag. 21.

Post hæc probra in Sedem Apostolicam iactata, habent Iesuitæ vnde sibi gratulentur de odio Iansenianorum, & maledictis in ipsos illiberabiliter quidem, sed manu tamen prodiga coniectis. Gloriosum enim illis est,

VIII. Quam sit contumeliosus in Iesuitas.

dum ab iis vexantur qui Episcopi Romani authoritatem contaminant, videri causam amborum esse communem. Et omnium quidem Ianſenianorum mos ille est, Iesuitas ponere in signum cui contradicant, sed nemo id luculentius præstitit quàm Locobonus iste. Is enim cùm non alios sibi aduersarios proponeret, adeò est in illos impotenter commotus, vt propè furorem ira sit. Si cui lubet intueri àliquid spumarum huiusmodi, legere poterit quod scriptum est in parte secunda. *Si Iesuitæ velint, vel potius si audeant ante Augusta illa tribunalia prodire, seu aggressores acturi, seu defensores, iuuante Deo illis ostendemus, & viua & scripta voce, ipsos esse causam omnium dissensionum, perturbatores Ecclesiasticæ pacis, calumniatores viuorum & mortuorum, authores nouitatum, Aduersarios sancti Augustini, inimicos sanctæ Sedis quæ illum semper probauit, fautores Pelagianorum & Semipelagianorum*; CALVINI PROTECTORES ET LVTHERI, *destructores veræ gratiæ Christi Iesu, &c.* Quis non contremiscat ad sonitum tam periculosæ prouocationis? Quis non fugiat à facie huius Amphitryoniadæ? Sed vide Lector hominis ingenium & sapientiam. Ne vllum esset malum in ciuitate quod Iesuitæ non fecissent *Admonitionem* initio præmisit ad Lectorem, qua edicit ipsis quoque imputandum, quidquid Typographus inemendatum reliquit in editione *Gratiæ victricis.* Quæ ego non dubito quin Lectoris animum suspendant inter risum & indignationem. Pag. 10.

Sciendum autem esset quare solos accuset Iesuitas? Non sunt alij quoque multi qui Ianſenium insectantur? Ego si philautiæ aliquid crederem, gauderem huic Societati propriam ac singularem concedi gloriam illam. Neque enim gloria exigua est Caluinismi reuiuiscentis occupasse primordia, & ingressis in ouile Christi lupis pellem ouinam excussisse. Sed absit vt proprium esse velim quod est tot Ordinum totque insignium virorum commune. Et fortè hoc intendit versutus Doctor, vt cùm obtinuerit solos esse Iesuitas qui Ianſenio bellum

IX. Non solùm Iesuitæ Ianſenio contradicunt.

indixerũt, videantur cæteri partes illius esse sequuti. Quo pacto traduceret ille quidem Iesuitarum conatus omnes, apud eos qui norunt, inter Catholicos, dum de re aliqua disputatur quæ ad fidem pertinet, nihil timendum esse magis quàm paucitatem opinantium, nihil magis optãdum quàm consentientium vniuersitatem. Sed non patiemur vt hoc ei consilium succedat. Quid enim, octoginta Episcopi Galliæ, qui ad Summum Pontificem scripserunt contra Iansenium, Iesuitæ sunt? Sorbonicorum Doctorum pars longè maxima, quæ impeditam malis artibus Iansenianæ doctrinæ censuram à Sorbona conceptam illam expectat à Sede Apostolica, Iesuitis constat? Capitulum generale Capucinorum quo proscriptus est ab Ordine illo Iansenismus, Congregatio fuit Iesuitarum? Iesuitarum quoque fuit Congregatio Fuliensium Cisterciensis Ordinis quæ in Generalibus Comitiis anni 1646. Ianseniũ pariter exclusit? Sequuti sunt Benedictini Cõgregationis sancti Mauri in Gallia in Comitiis pariter Generalibus & hi quoque Iesuitæ sunt? Iesuitæ patres Carmelitani discalceati, qui editum ea de re decretum in prouinciali capitulo anni 1646. confirmarunt in sequenti anni 1649. Denique Iesuitæ sunt patres Minimi prou. Paris. *qui pœnam priuationis ab officio Prædicatoris & Lectoris constituerunt in eos qui legitimè conuicti essent docuisse etiam in priuatis colloquiis quæ vocantur Ianseniј dogmata per Bullas Pontificias iam damnata, in Capitulo Prouinciali an.* 1650. Scripsit contra Iansenium ex Ordine S. Dominici P. Sibille. Ex Ordine S. Frãcisci P. Dubosc. Ex Ordine S. Augustini P. Michael Paludanus. Ex Ordine Carmelitarum P. Antonius de S. Martin. Ex Ordine Celestinorum P. Ioannes Guiesty, & ante hos omnes ex Ordine Fuliensium nunquam satis laudatus P. Petrus à sancto Ioseph. Scripsere plerique aliј Doctores variarum Academiarum Louanienses, Duacenses &c. Scripserunt Illustrissimi Archiepiscopi & Episcopi Rothomagensis, Bisuntinus, Vaurensis, Vabrensis, Suessionensis vel pu-

blicis ad omnes libris, vel priuatis ad suos decretis; & hi omnes Iesuitæ sunt? Et si fides est penes Locobonum, verum erit quòd alias iactatum est, Iesuitam esse omnem hominem, diceturque vicissim omnem hominem esse Iesuitam?

At, inquit, Iesuitæ cæteros mouêre, & etiamnum mouent. Scilicet adeò sunt facile mobiles Episcopi Galliæ vt statim inclinent quocumque illos Iesuitæ impulerint. Et Sorbona in omnem se partem vertit ad flatum Iesuitarum. Et illi suffragium habent in omnibus aliorum Ordinum Congregationibus. Diceret potiùs Locobonus, & verum diceret Iesuitas ab aliis fuisse motos & etiamnum moueri vti pro sua virili cæteris ad laborent ad auertendum quod imminet Ecclesiæ malum.

X. Laudandi sunt vnde accusantur qui Iansenismo restiterunt.

Deinde videndum esset priùs quid negotij geratur, & quò spectent ista consilia vt intelligeretur laudandi-ne sint an culpandi qui ea promouent. Quænam ergo est ista conspiratio tam fœda, tam noxia, tam contra fas & communem morem, quæ Authores dicitur habere Iesuitas? Editur in lucem Augustinus Iansenij: doctrinam annuntiat vt fatetur ipse hoc tempore *miram*, & præoccupatis iamdiu hominum ingeniis *inusitatam & nouam*. Ita verò illam proponit vt nullum gratiæ aut indulgentiæ vel communi caritati locum relinquat. Hæreticos enim omninò vocat & Pelagianos vel Semipelagianos, si qui auditam repudient, prudentia sit inexaminatam fidem statim amplecti? Non fuit deliberandum vtrum antiqua possessione subitò relicta in nouam transcribi doctrinæ sortem oporteret? Ergo cùm neque nostro tantùm niti iudicio debeamus, nec temerè sensus exuere nobis in Ecclesiæ gremio congenitos & longa pace confirmatos, petimus vt quæ nobis proponitur, doctrina probetur. Probandam iis offerimus quorum est, & amussim & limam adhibere. Incipimus ab eo quod propius est, Sorbonam in Gallia spectant omnes & post Sedem Apostolicam & Episcoporum decisiones commu-

nes eius ſententias amplecti tutum putant. Sorbonam igitur adimus, Ianſeniana proponimus dogmata diſcutienda vt intelligamus ſatiſne orthodoxa putet. Quid prudentius fieri potuit? Quid antiquæ ſimplicitati conformius? Quid procul magis ab omni fraudis ac doli mali ſuſpicione? At, inquit, Ieſuitæ curarunt ad hunc conuentum aduocari vel ab extremis vſque regni finibus, quos ſperabant ſibi conſenſuros. Primùm accuſationem Locobonus occupat, atque hoc obiicit, cuius reos eſſe Ianſenianos ſolos certiſſimè conſtat: & poſſem nominare quos acciuerint partiarios ſuos, oblatis vltrò ſumptibus vt indemnes venirent. Sed eſto, demus id eos honeſtè feciſſe, quod in aliis vituperant. Quid aliud expetebatur quàm vt conſtaret quis ſenſus eſſet maioris partis Sorbonæ? Quid igitur optandum magis fuit, quàm vt conuenirent vtrimque quamplurimi. Et quamplurimi reuera conuenerant, conſtabatque cœtus ille ducentis circiter Doctoribus, ſed cùm Ianſeniani certam haberent mox ſequuturam ſuarum ſententiarum damnationem, diſturbarunt totum negotium, iniecta lite de locorum prærogatiua inter Decanũ & Cancellarium. Quam eos eo tantùm fine excitaſſe, vel ex eo manifeſtè conſtat, quòd intermiſſa cenſuræ cogitatione, locorum etiam controuerſia ſtatim ceſſauerit, manſeritque Decanus prioris loci poſſeſſor pacificus.

XI. Rectè atque ordine facta eſſe quæ contra Iánſenium facta ſunt.

Ergo ſpe illa deſperata, itum eſt ad proximè ſuperius tribunal, quæſitumque ab Epiſcoporum authoritate remedium. Illi expenſis cauſæ momentis, attentoque grauiſſimo rei Catholicæ periculo, adeundum putauere ſupremum controuerſiarum Iudicem, Romanum Epiſcopum, literaſque de hoc argumento ſcriptas ſubſcripſere circiter octoginta. Hîc Ianſeniani, hîc frendere, hîc cœlum & terram inuocare, hîc ſpumare potiſſimum in Illuſtriſſimum Vabrenſem & Ieſuitas, tamquam præcipuos, vt ipſi quidem putant, huius conſilij promotores. Verum eſto, pars aliqua huius negotij ad Ieſuitas perti-

neat, quid in eo reprehenditis? Quid non legitimè? quid non ordine factum est? quid non more maiorum? Non est aliud Iesuitarum scelus, quàm quod res fidei ad supremum fidei tribunal curauerint deferendas? Postulandum forte priùs fuit an illud agnoscatis: An vos eius decretis obnoxios arbitremini: Ergo date gloriam Deo. Sedes Apostolica concessam habet à Deo ad causas fidei decidendas potestatem, nec ne? Si non habet; excste? Quod enim vobis ius esse potest in Cõmunione Catholicorum permanendi? Si habet, cur ad eam tam inuiti trahimini? Cur maledictis eos qui vos eò ducunt oneratis? Quid timetis? Si certissima sunt vestra dogmata, certissimum adite Iudicem, hoc vestra interest. *Monstrum* est, vt dicitis quòd Iesuitarum doctrina simul cum Ianseniana toleretur in Ecclesiæ Communione. Vbi est ergo zelus vester? Quid facitis vt hoc *monstrum* exterminetur? Id verò quis promptiùs fecerit aut efficaciùs quàm qui & ex officio Pastoris debet, & ex promissa cœlitus luce, adiunctaque potestate certò potest, oues à lupis secernere, membrorumque malè cohærentium dissoluere commissuras? Ecce, proponimus vobis hunc arbitrum controuersiarum nostrarum: ad eum vos vocamus quem æquum erat vt ipsi sponte conueniretis priùs. Id enim verò fuisset vobis gloriosum: & contra suspiciones omnes accusationesque tutamen securissimũ. Quod si ne vocatis quidem ire lubet, nisi propè vis inferatur; si nefandi videntur vobis à quibus consiliũ vocandi profectũ est, an est temeraria suspicio eorum qui ex hac recurrendi ad Pontificem repugnantia, odioque illorum qui vos eò adducunt, vos à vestra pungi conscientia putant: atque hanc vnam esse rationem, cur apud Sedem Apostolicam iudicari nolitis, quia damnari timetis?

XII. Ianseniani examen suarum Propositionum detrectant.

Perseuerant illi tamen, atque hoc examen constanter refugiunt. Vide, Lector quid Locobono venerit in mentem. Episcopos qui ad Summum Pontificem scripsere rogat atque obtestatur vt sententiam reuocent, contra-

riaſque prioribus litteras ſcribant, quibus auertant Pontificis animum ab examine miſſarum propoſitionum. Hæc eſt concluſio libri de *Gratia victrice.* Concluſio equidem ridicula, atque abſurda. Nam ſi ſumma hæc eſt, vt dicit, cauſæ totius, vt admittatur *Gratia victrix*, quid illi vehementiùs optandum fuit, quid ardentiùs procurandum, quàm vt lite apud ſummum Pontificem conteſtata, *Gratia victrix* Romæ triumpharet?

Pag. 22. XIII. Prætextus Ianſenianorũ inanes.

Expendere tamen iuuat quid ille prætexat. Ait enim primò Ieſuitas imponere Ianſenio, & *nullam ex illis quinque propoſitionibus, exceptâ primâ*, eo modo quo ſunt conceptæ apud illum, reperiri: Deinde conceptas eſſe propoſitiones æquiuocas, & quarum poteſt eſſe tum bonus tum malus ſenſus. Tertiò, Ianſenium & Auguſtini diſcipulos illas ſemper docuiſſe & approbaſſe iuxta ſenſum bonum, qui eſt Auguſtini, non iuxta malum, qui eſt Caluini. Quartò, Ieſuitas ſuggerere tantùm malam earum interpretationem, vt extorta per fraudem cenſura extendatur deinde ad bonam. Quintò, neceſſariã eſſe doctrinã quæ *Gratia n victricem* admittit; ad eam autem reduci poſſe Propoſitiones omnes, & ea reductione facta eſſe veriſſimas. Sextò eò ſpectare conſilia Ieſuitarum vt recipiatur doctrina Molinæ. Septimò, ſed illam doctrinam iam olim eſſe damnatam à Clemente 8. & Paulo V. Hæc quantum meminiſſe poſſum omnia ſunt quæ Locobonus iis obiicit qui controuerſiam hanc detulere ad Sedem Apoſtolicam, quæ perſpicuè conuincunt ita fieri debuiſſe, ac Ianſenianis fuiſſe optandum vt ita fieret. Cauſa mihi eſt cum parte vafra, mendaci, fraudibus aſſueta & impoſturis, cuius ſunt periculoſa conſilia; ego quid magis aueam quàm vt ſtemus coram optimo Iudice, cui neque poteſtas deſit ad comprimendos nocentes, neque ratio inquirendæ veritatis, neque inflexa recti voluntas ad ſuum vnicuique ius tribuendum? Dicant modò, an putent vſpiam certiùs reperiri quàm apud tribunal Eccleſiæ, vbi ius dicit Chriſti vicarius?

rius?

rius? Cur ergo eò venire recusant? Cur tergiuersantur? Deberent potiùs exultare gaudio quòd Aduersarios tot criminum reos ad hanc petram alligatos teneant. Non deest illis ratio, qua probent vera esse de quibus accusant: Iudicibus non deest æquitas & expedita, quo ius impulerit inclinandi voluntas; vsquamne igitur illis feliciùs esse poterat, quàm eos in hanc occasionem incurrere? Quid sibi vult insolita hæc & inusitata rerum conuersio, vt rei iudicium inter humana omnia certissimum vltrò deposcant, innocentes detrectent? Imponitur, inquiunt, Iansenio; deerit Romæ à quo impostores castigentur? Afferuntur Propositiones æquiuocæ; deerunt qui distinguant? Catholicus est ille sensus in quo eas Iansениani defendunt, deerunt qui explorent? Iesuitæ suggerunt peruersam tantùm earum interpretationem; deerunt periti gnáuique Theologi, qui defectum suppleant? Censura malæ interpretationis abutentur ad damnandam etiam bonam; deerunt qui cautè prudenterque loqui sciant, itâque sua sensa exprimant vt fraudi esse non possint? Doctrina de Gratia victrice & per seipsam efficaci necessaria est, & ex illa constat optima quinque Propositionum intelligentia; deerunt quibus hæc Theologia sit perspecta si vera est? Hoc agitur vt absoluatur Molina; sed vbinam citiùs dissipari poterunt eiusmodi consilia, quàm vbi dicunt fuisse damnatum? Ecquid ridiculum est, ex morbo petere rationem non adeundi medicum: & ex ingruentibus malis improbare ad eos recursum quorum est prouidentia?

XIV. Quinque Propositiones sunt reuera Iansenianæ.

Sed retexamus has calumnias. Nulla inquiunt istarum Propositionum excepta prima, reperitur apud Iansenium, eo modo quo sunt conceptæ. Hoc quàm sit falsum constabit posteà dum singulæ discutientur. Interea memoriam conuenio Locoboni, qui decima sexta quam hæc scripserat pagina, fatetur & *Dominum Iprensem, & S. Augustini discipulos admisisse ac docuisse Propositiones illas iuxta sensum verum & Catholicum.* Loquimur

Præf. pag. 21.

enim de Propositionibus vt sunt conceptæ: & vt sunt conceptæ, dicuntur adhuc habere sensum Catholicum, iuxtà quem fuerint semper & admissæ & traditæ à Iansenio: sunt igitur apud Iansenium illæ Propositiones: Esto aliter sint interpretandæ quam interpretemur ipsi, sed tamen sunt apud illum.

XV. Nec est vlla æquiuocatio quę censuram impedire possit.

Addunt esse æquiuocas. Est tamen vsitata quædam significatio iuxtà communem & tritam vocum acceptionem: & illa in ferendis censuris attēditur. Vix enim esset aliquid censura dignum si haberetur ratio obliquæ alicuius & longè positæ interpretationis. Dicant ergò iuxtà communem sermonis vsum, dicendum ne sit *Dei præcepta esse peccantibus impoßibilia, & deesse gratiam qua poßibilia fiant*? Sunt ne vlli vsquam Catholici qui sic loquantur? Augustinus vnquam ita loquutus est? Non disertissimè id sæpiùs negauit? Eadem est cæterarum ratio, vt deinde constabit ex discussione singularum.

XVI. Sensus Iansenii non differt à sensu hæreticorum.

Atque hinc reiicitur quòd addunt Tertiò Iansenium illas admisisse iuxtà sensum Catholicum. Quia si Catholicus est sensus, non debet exprimi verbis illis, quæ iuxtà receptum vsum & quotidianam hominum intelligentiam hæretica sunt. Sed neque illud est verum respexisse Iansenium ad sensum Catholicum & Augustinianum, diuersum à sensu Caluini. Postquam in eius sensu nihil aliud continetur, quàm esse potentiam aliquam remotam & aliquam proximam, & iuxtà illam distinctionem affirmari vel negari posse Propositiones illas. Quia Ianseniani nunquam ostendent incognitam fuisse Caluino distinctionem hanc, & potentiam etiam remotam ab eo atque ab aliis hæreticis esse negatam. Sicuti neque vnquam ostendent remotam illam potentiam sine proxima, sufficere ad tuenda Conciliorum & Pontificum decreta, & communem Ecclesiæ fidem vt deinde constabit.

Et hic est sensus quem suggerunt illi qui censuram vrgent, nempe quòd Dei præcepta ita sint transgredientibus impossibilia, vt eorum nemo habeat proximam & expeditam ad seruandum potentiam. Quòd talis sit om-

nis actualis Christi gratia interior, vt nemo vnquam habeat proximam & expeditam ad suspendendum eius effectum potestatem. Quòd talis sit status voluntatis in natura corrupta, vt dum benè agit careat proxima & expedita non agendi benè potentia, & vicissim dum malè agit. Quòd Semipelagiani in eo tantùm errarent circa Gratiam Christi, quòd putarent esse in voluntate proximam & expeditam discutiendi potentiam. Denique quòd Deus ita se gerat cum reprobis, vt qui nunquam recipiunt fidem aut charitatem, nunquam etiam habeant proximam & expeditam recipiendi potentiam: qui receptam amittunt numquam habent proximam & expeditam retinendi. Hic hic sensus est Iansenianus. Hic suggeritur Romanis Iudicibus vt videant, quantùm distet ab hæretico quantùm Catholico sit conformis.

XVII. Gratia per seipsam efficax & quinque Propositiones nullam habent cōnexionem ex sententia Thomistarum.

Iam quod dicunt Quartò de necessitate doctrinæ quæ gratiam astruit per seipsam efficacem, superuacaneum omninò est: nec in eo quidquam præsidij reperitur ad probandum quem dixi Iansenianū sensum. Et primùm, puto gratiam per seipsam efficacem ab illis ita intelligi, vt sit eadem cum physicè prædeterminante. Ideò enim vt opinor gloriantur se consentientem habere totam scholam D. Thomæ. Hoc autem posito, dico Locobonum inani se labore torsisse, dum tam sollicitè coaceruauit argumenta, quibus admittendam eiusmodi gratiam euinceret. Nam esto, id illi demus animi gratia, cuius negandi iustissimas credimus & fortissimas nos habere rationes. Si vult iisdem stare conditionibus quibus Thomistæ se ipsi obstrinxere, quid est consequutus? habeat quam petit gratiam per seipsam efficacem: & vt est istarum cochlearum diligens inuestigator, voluat & reuoluat diaria Francisci Pennæ, scrutetur Gazophylacium Mauguini, schedas omnes examinet & inanes chartas, quibus putat ea quæ gesta sunt in Congregationibus de Auxiliis fuisse omnia propalata. Vsquam ne inuenerit affirmasse Thomistas, Dei mandata in aliquo vero &

proprio ſenſu eſſe peccãtibus impoſſibilia: & deeſſe gratiam qua fiant poſſibilia? poterit oſtendere vbi & quãdo negauerunt dari veram, internam & ſupernaturalem ex Chriſti meritis gratiam ſufficientem, ad proximè agendum, & tamen hominum vitio ſterilem? Poterit inuenire vbi dixerint ſtare libertatem merendo & demerendo neceſſariam ſine proxima & immediata agendi & nôn agendi indifferentia? Poterit inuenire vbi conceſſerint liberum arbitrium efficaci gratia præmotum, non poſſe potentia proxima & immediata diſſentire? Poterit inuenire vbi ſic explicuerint Dei & Chriſti voluntatem circa æternam hominum ſalutem, vt ea ſolos ſpectauerit prædeſtinatos, negatáque reprobis omnibus auxilia neceſſaria, vel vt poſſent ad fidem & charitatem peruenire vel vt poſſent, cùm iam perueniſſent, perſeuerare? Amabo te, mi Doctor, excute iterùm fidelia illa & authentica rerum geſtarum in Congregationibus de Auxiliis monumẽta, & vide ſi vlla vnquam fuit nos inter & Thomiſtas contentio, circa hæc omnia pronuntiata, cùm id illi vltrò concederent quod ipſi petebamus.

Sunt tamen inquit iſta connexa, & admiſſa gratia per ſeipſam efficaci, cætera conſequuntur. At inquam connexionem illam Thomiſtæ conſtanter negauerunt ſemper: nec aliter admiſerunt Gratiam phyſicè prædeterminãtem, quam ex hypotheſi quòd conſequutiones huiuſmodi negare poſſent. Adeamus eorum commentãrios qui diſputationibus interfuerunt, ac proinde qui totam hanc cauſam inſpexere penitiùs.

XVIII. Didacus Aluarez & gratiam per ſeipsã efficacem admittit & primam Ianſenij Propoſitionem damnat. *Diſp. 71. nu. 2.*

Diſputamus vtrum diuina præcepta ita ſint peccantibus impoſſibilia, vt non habeant, dum peccant ſufficientem gratiam, qua poſſibilia fiant: Didacum Aluarem audiamus, qui primus è Thomiſtis coram Clemente 8. diſputauit in Congregationibus de Auxiliis. Hic enim diſp. 57. de Auxiliis num. 7. concludit omninò & fusè probat poſſibilia eſſe Dei præcepta, quod quo modo intelligat ex ſequentibus facilè conſtabit. *Si de reipſa loquamur, inquit* NVLLVS CATHOLICVS *dubitare poteſt de di-*

uisione gratiæ in sufficientem & efficacem. Iterum, *Item Isaiæ 5. sic loquitur Dominus, Habitatores Hierusalem,* &c. *Ex quibus constat Iudæos quos reprehendit Dominus, gratiam efficacem non habuisse, aliàs fecissent vtique fructum bonum. habuerunt autem* GRATIAM VERE SVFFICIENTEM *per quam conuersi potuerunt & fructus dignos pœnitentiæ facere, aliàs non reprehendisset Dominus quòd vuas non protulerint sed labruscas.* Et allatis Concilij Tridentini verbis ex cap. 11. sess. 6. *Ergo secundùm Concilium Tridentinum datur* GRATIA SVFFICIENS *qua potest homo seruare omnia màndata diuina.* Et, *Si non daretur gratia* VERE SVFFICIENS *non posset illis qui conuertuntur imputari ad culpam quòd non conuerterentur, nec adimplerent diuina mandata, & consequenter Deus irrationabiliter quereretur de illis, & sine causa eos increparet* Rursus, disp. 112. num. 5. concludit, *Dari auxilium supernaturale intrinsecùs necessarium ad implenda præcepta, & ab omnibus recipi omne auxilium illud, saltem pro loco, & tempore quo præceptum obligat.* Et probat, *Quia alioqui homo obligaretur ad impossibile,* quod ille falsum esse contendit etiam in homine lapso, & peccati originalis pœnam ferente. Iterum, *Qui non recipiunt inseipsis neque habent auxilium immediatè sufficiens ad credendum, non peccant contra fidem.* Et mox, *Quando præcepta sunt naturalia ex parte obiecti, semper homo habet auxilium sufficiens ad ea implenda, quando obligat præceptum: & ita à culpa non excusatur qui illud non implet.*

Ib. num. 3. *Ib. num. 6.* *Ib. num. 12.* *Idem. disp. 54. n. 7. & lib 3. respons. cap. 5. num 11.* *Num. 10.*

Hæccine satis ostendunt Auctores gratiæ per seipsam efficacis ita illam interpretari, vt fateantur tamen peccata non posse peccantibus imputari, nisi dum peccant vires habeant, quibus ea vitare possint, si velint: hoc est nisi adsit gratia quæ præcepta illis possibilia faciat dum capeccantes transgr ediuntur?

XIX. Idem requirit potentiam primam ad agendum vt impugari possit.

Sed hærent fo rtasse Ianseniani circa distinctionem potentiæ remotæ ac proximæ. Recognoscant igitur quæ allata sunt, & vide an t illud auxilium quando res ita exigit esse *supernatur ale, intrinsecùm*, & quod sufficiat ad

omissio non agentis. *immediatè* agendum : atque hæc insuper audiant, *illud auxilium ita esse sufficiens, vt nullum aliud requiratur ad*
Disp. 79.
Disp. 3. resp. cap. *hoc, vt homo verè dicatur posse bene agere & saluari*. Item,
cap. 7. num. 50. *Etiam si non sit in voluntate gratia efficax prædeterminans ad conuersionem, nihilominus per auxilium gratiæ sufficiẽtis, habet eadem voluntas potentiam proximam & facultatem*
Dis 4. resp. cap. *expeditam quâ possit conuerti*, &c. Iterum, *Dicimus enim*
7. num. 12. *quòd etiam antequam voluntas moueatur auxilio efficaci, vt actualiter velit tale obiectum, est sufficienter constituta in actu primo & proximo, vt possit operari si velit*. Iterũ. *Quia ergo*
Ib. num. 13. *auxilio efficaci præmouente ad aliquam actionem, saluatur in Libero Arbitrio expedita facultas quâ possit dissentire si velit,*
Idem habet. 2. Resp. cap. 1. 12. 13 *ideò potest illi imputari & imputatur ad culpã si nõ abstineat.*

Et quia Iansenius ab induratis argumentum petit, vt impossibilitatem adstruat mandatorum : Didacus disertè significat impossibilitatem illam esse tantùm ma-
2. Resp cap. 2. num. 15. gnam difficultatem. *Quia*, inquit, *quod est valde difficile, dicitur quodammodo impossibile.*

Didaco Aluarez adiungo Ioannem Gonçales de Albelda, qui ijsdem disputationibus interfuit & ita loqui-
Disp. 77. in 1. p. sect. 3. num. 13. tur : *his suppositis pro resolutione veritatis dico primo instan-*
XX. Didaco Gonçales de Albelda consentit. *te occasione temporis quo obligat præceptum naturale aut supernaturale, Deus de facto dat cuicumque viatori auxilium sufficiens proportionatum extrinsecum & intrinsecum, vt possit si velit, tale præceptum adimplere, ita vt nullus excusari possit à transgressione præcepi ob defectum auxilij sufficientis*. Et deinde: *In tali casu liberè homo peccat, ergo pote-*
Num. 24. *rat non peccare: ac proinde cuiuscumque ordinis sit illud præceptum, dicendum est talem hominem habere auxilium sufficiens; intra eumdem ordinem, vt possit si velit, tale peccatum vitare & præceptum implere*. Iterum : *Illi qui in Scriptura dicuntur peculiariter deserti à Deo, non ideò tales dicuntur, quia auxilijs sufficientibus priuentur pro loco & tempore quo instat occasio ad implendi præceptum, sed quia etiam auxilia sufficientia habeant non tamen efficacia .... sic desertis per quandam exaggerationem dicitur impossibilis salus, aut*

quia valdè difficilis, aut quia impoßibilis solum impoßibilitate sequenti permißionem & præscientiam Dei, quæ nullo modo destruit aut minuit intrinsecam facultatem ad oppositũ. Et deinde: *Ad quartum patet quòd peccatoribus, quantumcumque obduratis, non denegantur auxilia sufficientia pro loco & tempore, pro quo currit obligatio præcepti.*

Sed fortasse latebras adhuc quærent in distinctione proximæ ac remotæ potentiæ Gonçalem iterùm audiãt; *Per auxilum sufficiens & per concursum paratum à Deo, ex vi voluntatis antecedentis, quâ vult quantum est ex se, vt ille actus fiat à nobis nisi per nos steterit, habet voluntas nostræ in sua potestate libera & expedita quidquid requiritur vt faciat actum bonum, etiam non prædefinitum.* Iterũq; : *Quare indubiè tenendum esse censeo voluntatem creatam solùm sufficienter adiutam à Deo, habere vltimum complementum potentiæ actiuæ & concursum præuium Dei, in quo saluatur essentialis subordinatio causæ secundæ respectu primæ, in ordine suo, nempè potentiæ proximæ operatiuæ.* Iterum, *Habere solam illam virtutem sufficit & requiritur vt in actu primo sit vltimatè completa & proximè expedita ad consentiendum Deo vocanti si velit. Quare, ex sua malitia non vult, non autem ex defectu principij proximi vltimatè requisiti necessitate antecedente, seu ex parte causæ.* Rursus, *Necessitas gratiæ efficacis non impedit quò minùs ille qui solùm habet auxilium sufficiens., habeat proximam & expeditam facultatem consentiendi Deo vocanti si velit.* En quo modo prima propositio de mandatorum impoßibilitate reducta fuit ad Catholicum sensum ab Assertoribus gratiæ per seipsam efficacis in Congregationibus de Auxilijs. Si manum illis tenuissemus scribentibus, poterant-ne significantiùs exprimere sententiam Iansenianæ contrariam?

Disp. 57. sect. 3. num. 46.

Disp. 58. num. 16.

Num. 35.

XXI.

Secundam etiã propositionem reiicit Didacus.

Pag. 19. 2. Par.

Videamus quid sentiant de secunda, qua dicitur, *Interiori gratiæ in statu naturæ lapsæ numquam resisti.* Quam Locobonus ita reducit ad doctrinam de gratia per seipsam efficaci, itáque veram affirmat vt intelligatur, *in statu naturæ lapsæ numquam reijci internum auxilium proxi-*

mè necessarium ad volendum, & non esse aliquam gratiam sufficientem, libero arbitrio ita accommodatam; vt eam aliquando reijciat, aliquando non reijciat, absque eo quod indigeat gratia diuinitùs efficaci vt velit. Sed iam constat ex dictis hunc sensum reiici à Doctoribus gratiæ prædeterminantis: & præcipuis Actoribus in disputationibus de auxilijs: Audiuimus ex Didaco, *Nullum Catholicum dubitare de diuisione gratiæ in efficacem & sufficientem*: Et sufficientem istam esse *auxilium intrinsecum supernaturale*; hoc auxilium esse, *verè* sufficiens alioqui non imputandam peccatoribus mandatorum transgresionem: Esse *sufficiens* ad *immediatè* agendum: esse ita sufficiens, vt *nullum aliud requiratur ad hoc, vt homo verè posit agere*: Constituere potentiam *proximam & expeditam* ad agendum, aliàs non imputanda quæ bene vel malè fiunt: habemus igitur ex Didaco auxilium internum supernaturale verè ac proximè sufficiens ad operandum, & tamen effectu carens, quod est interno supernaturali verè sufficienti, verè constituenti proximam agendi potentiam in statu naturæ lapsæ voluntatem humanam resistere.

Addi potest, id quod dicit, 3. Respons. cap. 5. num. 46. *Vnde hæc propositio liberum arbitrium motum à Deo auxilio gratiæ sufficientis ad conuersionem potest conuerti si velit, est verissima etiam in sensu composito accepta*: si est verisima, qui non conuertitur numquid resistit interiori gratiæ sufficientisimæ ad conuersionem?

Expressiora sunt adhuc Gonçalis verba, cùm dicit seclusâ præfinitione boni actus quam peccator omittit, & seclusa consequenter gratia prædeterminante, *habere illum in sua potestate libera & expedita quidquid requiritur vt faciat actum bonum: habere in sua potestate expedita actum pœnitendi, & ideò sua culpa omittere*: habere *vltimum complementum potentiæ actiuæ*: habere *totam illam virtutem quæ sufficit & requiritur vt in actu primo sit vltimatè completa, & proximè expedita ad consentiendum Deo vocanti si velit*: & peccatorem ex sua malitia nolle, *non autem*

Supra disp. 58. num. 16.
XXII.
Reiicit & Gonçales.

autem ex defectu principij proximi vltimatè completi? Necessitatem gratiæ efficacis non impedire quo minùs ille qui habet solum auxilium sufficiens *habeat proximam & expeditam facultatem consentiendi Deo vocanti si velit.* Hoc quid aliud est quàm constantissimè, disertissimè, euidentissimè, negare Thomistas gratiæ per seipsam efficacis defensores, secundam propositionem eodem omninò sensu, quo illam Iansениani defendi posse putent?

Tertia propositio est, *Ad merendum & demerendum in statu naturæ lapsæ non requiritur libertas à necessitate, sed sufficit libertas à coactione.* Cui Locobonus dat hunc sensum, quem putat esse Ianſenianum, Augustinianum, Catholicum. Quòd scilicet excludenda sit *indifferentia proxima actionis ad peccandum aut non peccandum, ad recipiendam aut reijciendam gratiam, tanquam minimè necessaria ad merendum aut demerendum in statu naturæ lapsæ*: & hanc vocãt *indifferentiam Molinianã*, ac proinde cùm dicitur non requiri libertatem à necessitate ad merendum aut demerendum, esse verissimum, intellectum de necessitate huic indifferentiæ proximæ actionis opposita. Et ideò huc etiam reducit doctrinam de gratia per seipsam efficaci, quatenus putat & cũ illa stare libertatem, & stare simul eam necessitatem quâ tollatur indifferentia proxima actionis. In quo ille toto errat cœlo. Et quòd gloriatur se consentientes habere Thomistas, adeò non est verum, vt nusquam putent multitudine contrariorum testimoniorum faciliùs illum citiúsque vel obrui posse vel suffocari. Sed quia doctrinam ille suam deducit ex ijs quæ putat fuisse constituta in Congregationibus de Auxilijs, interrogandi sunt Thomistæ, qui disputationibus interfuerunt.

Par. 2. Pag. 48.
XXIII.
Ianseniana interpretatio tertiæ propositionis.

Suppono autem quam ille nominat indifferentiam proximam actionis, esse indifferentiam proximam agendi vel non agendi. Nam si nugari velit & Lectorem ludificare ænigmaticis phrasibus; suas sibi res habeat, sinátque nos cum Iansenio disputare, qui proximam agen-

di vel non agendi, indifferentiam disertissimè negat esse ad libertatem necessariam; & proinde stare ill am putat cùm necessitate huic indifferentiæ opposita. Hoc tantum sensu hæc propositio ad censuram offertur iudicibus.

Disp. 117. de Auxil. num. 11.
XXIII.
Damnatur à Didaco Aluarez.

Ergo Aluarez ita loquitur: *Ad tertium respondetur quòd potentia potest dupliciter dici proxima & expedita ad operandum. Primò quia nihil aliud requiritur ex parte ipsius potentiæ quo in actu primo constituatur ad actualiter operandum siue ad volendum & nolendum: & hoc modo liberum arbitrium positis omnibus requisitis ad operandum potest potentia proxima & expedita operari & non operari, velle & nolle. Vnde S. Tho. 1. p. quæst. 83. art. 2. ad 2. ait quòd facultas nominat quandoque potentiam expeditam ad operandum, & sic ponitur in definitione liberi arbitrij. Secundo modo potest dici facultas proxima & expedita ad operandum, quia in sua operatione non dependet ab alia priori causa, tribuente ipsam cooperationem vel actualiter concurrente: & in hoc sensu nulla causa secunda quantumuis ponatur perfecta, est secundùm se, & seclusa præmotione diuina expedita ad operandum.*

Idem lib. 1. Resp. cap. 1. num. 13. *Quia ergo cum auxilio efficaci præmouente ad aliquam actionem saluatur in libero arbitrio expedita facultas, qua possit dissentire si velit: ideo potest illi imputari & imputatur ad culpam, si non abstineat ab actu prohibito, vel si non operetur actum bonum & pium, qui est in præcepto, quem tamen per auxilium sufficiens potest facere si velit, & sua culpa noluit facere.*

Idem disp. 23. de auxilijs num. 28. *Ad id autem quod dicitur, quia post receptam motionem efficacem voluntas necessariò prodit in opus ita vt non possit non operari, respondetur quòd simpliciter loquendo non exit voluntas in opus necessariò, sed liberè etiam post acceptam motionem & simpliciter potest non operari toto tempore quo habet illam motionem... Nam motio præ determinans non aufert à voluntate proximam potentiam ad actum oppositum.* Et disp. 115. num. 13. cum ob-

iectum esset ex gratia prædeterminante sequi, potentiam dissentiendi esse tantùm remotam, *Similiter etiam dicimus*, inquit, *quòd potentia liberi arbitrij ad dissentiendum est pòtentia proxima, quia ex parte potentiæ nihil superadditum, requiritur vt verè poßit dissentire si velit.*

Adde quod dicit disp. 92. n. 8. Concilium Senonense, & Tridentinum definiuisse contra hæresim Lutheranorum. *Quòd in instanti in quo Liberum Arbitrium mouetur à Deo efficaciter, manet in eo libera & expedita facultas: qua potest non operari si velit.*

Et ne quis putaret id quod dici solet voluntatem præmotam vel prædeterminatam physicè posse dissentire si velit, vel non operari in sensu diuiso, ita esse intelligendum, *remotè*, vt priùs debeat fieri aliqua mutatio in prærequisitis, vt Iansenius & Ianseniani dicunt, *sensus compositus*, inquit, *non est ille qui in argumento insinuatur, quod videlicet quando gratia efficax est in voluntate, non posit voluntas non agere actum illum ad quem determinatur, ablata verò motione, poßit non agere. Hic enim sensus confictus fuit à Caluino.* Et iterum cap. 4. num 9. Dicit *Caluinum in eo deceptum, quia putauit illam propositionem, Liberum Arbitrium motum à Deo gratia efficaci non potest dissentire in sensu composito, nihil aliud significare nisi quod postquam iam gratia efficax in voluntate posita est, non poßit Liberum Arbitrium dissentire ac refragari, ablata verò motione; posit, si enim hoc semel concederetur absque dubio euerteretur libertas arbitrij, nec posset per distinctionem illam sensus compositi & diuisi concordari cum decreto absoluto voluntatis diuinæ, prædeterminantis omnes actus bonos futuros, nec cum efficacia auxilij præoperantis gratiæ*, &c. Adde quod antea relatum est, peccatum infidelitatis imputari non posse, nisi adsit auxilium sufficiens ad *immediate* credendum. Et denique quod significat disp. 95. num. 4. amorem beatificum non esse actum liberum libertate arbitrij, defectu proximæ huius indifferentiæ.

XXIV. Sensus compositus & diuisus Iansenij diuersus à Thomistico.

Lib. Resp. cap. 1. num. 34.

Colligamus iam ista. Non est necesse, inquit Doctor,

de bono loco ad hoc vt libera facultas possit mereri aut demereri, vt sit proximè potens ad agendum & non agendum : & ideo necessitas agendi quæ tollit hanc proximam potentiam non tollit libertatem merendo & demerendo necessariam ; & hic est sensus Catholicus, Augustinianus, Iansenianus, Thomisticus, tertiæ propositionis, necessariò connexus cum doctrina de Gratia per seipsam efficaci propugnata in disputationibus de Auxilijs. Didacus Aluarez illius gratiæ propugnator, & doctrinæ Thomisticæ interpres, centies repetit potentiam agẽdi & non agendi, qua libertas arbitrij, quæ requiritur ad merendum & demerendum, constituitur, esse debere proximam, immediatam, expeditam: & ita proximam, ita immediatam, ita expeditam, vt non sit necessarium vel addi aliquid, vel demi ad constituendam huiusmodi potentiam, & talem requiri vt actio imputetur operanti : & gratiam efficacem in tantum stare cum hac libertate, in quantum stat cum expedita illa & proxima, & vera potentia dissentiẽdi: & esse sensum Caluini, sic accipere sensum compositum & diuisum, vt intelligatur quando est motio efficax, voluntatem non posse refragari, quod est non posse proximè, sed remotè; ablata verò motione iam proximè posse : quòd est posse dissentire si mutetur dispositio & tollatur aliquid ex prærequisitis ad agendum & non aliter, vt Iansenius docet : & contrarium esse definitum à Concilio Senonensi, & Tridentino contra Lutherum, & eo modo non posse saluari arbitrij libertatem, futurámque inutilem distinctionem sensus compositi & diuisi. His inter se collatis quis non videt Doctori de *bono loco*, vel nomen esse mutandum vel sententiam ? si enim perstat, Aluaris iudicio pellendus est è finibus Catholicorum in regnũ Caluini & Lutheri, ac proinde in *locum* minimè *bonum*. Videamus si defendi possit à Gonçale.

XXV. Tertia Propositio Iansenìana

Quæramus à Gonçale quare illi qui Deo ad pœnitentiam vocanti non respondet, imputatur quòd non

pœniteat? *Quia*, inquit, *habet in sua potestate expedita actum pœnitendi*. Quærimus quare illi qui actu mouetur ad bonum, imputatur quòd non consentiat? *Quia*, inquit, *habet totam virtutem, quæ requiritur & sufficit, vt in actu primo sit vltimatè completa, & proximè expedita ad consentiendum: & ideo sua malitia non consentit, non autem ex defectu principij vltimatè requisiti.* damnatur etiam á Gonçale tamquam hæretica,

Quòd si vlterius quæras, an sicut ille qui non habet gratiam efficacem ad bonum, habet nihilominus per gratiam sufficientem potentiam expeditam & proximam ad volendum bonum; ita qui habet gratiam efficacem censendus pariter sit habere potentiam proximam & expeditam ad non volendum; *Constantissimè*, inquit, *asserimus contra hæreticos Caluinistas, quòd voluntas nostra potest non sequi si velit motionem efficacem Dei. Efficacia enim diuinæ motionis non consistit in hoc quòd tollat à voluntate nostra liberam & expeditam facultatem eam abijciendi si velit, sed in eo quòd de facto eam non abiiciat, cùm possit; vult enim Deus decreto suo absoluto vtrumque, videlicet quòd liberum arbitrium nostrum sequatur motionem eius efficacem: & quòd habeat liberam & expeditam facultatem ad non sequendum si velit.* Et disp. 73. sect. 2. num. 41. *Gratiam efficacem non prædeterminare omnino ad vnum, nec tollere à voluntate nostra possibilitatem proximam & expeditam ad oppositum*, & *huic facilem viam aperiri ad reducendos hæreticos Lutheranos & Caluinistas, qui vsum nostræ libertatis dicunt destrui ex efficacia diuinæ gratiæ.* Et ante disp. 57. sect. 3. num. 34. *Non implicare absolutè poni dissensum simul cum gratia efficaci, quod liberum arbitrium sic excitatum sit proximè & expeditè indifferens.* Denique cùm numerare cœpissem quoties hic Auctor proximam illam & expeditam ad vtrumlibet potentiam ad libertatem arbitrij requireret, cùm quinquies supra vicesies occurrisset, desij numerare. *Disp. 57. in 1. p. num. 48.*

Quòd autem dicit id esse *constantissimè asserendum contra hæreticos Caluinistas*: & *inde aperiri viam ad eos redu-*

cendos, an non ſatis oſtendit videri ſibi hæreticos eſſe Caluiniſtas qui libero arbitrio negant proximam hanc & expeditam ad vtrumlibet indifferentiam; & in eo ipſo quod eam negant, hæreticos eſſe, hoc eſt Catholicis oppoſitos, niſi reducantur? cùm igitur Locobonus & neget ipſe & rectè negatam à Ianſenio contendat; quomodo probabit huic gratiæ per ſeipſam efficacis defenſori non aſſeri ab ipſis tertiam propoſitionem in ſenſu hæreticorum, & veritatem illius reduci poſſe ad doctrinam de gratia per ſeipſam efficaci? & quid illo fiet ſi ſe reduci non patitur?

Atque hinc patet commentitiam eſſe quam adhibet diſtinctionem, indifferentiæ, vt loquitur, *Molinianæ*, & indifferentiæ à defenſoribus gratiæ per ſeipſam efficacis approbatæ. Quia Moliniana, quam vocat, ipſiſſima eſt Thomiſtica: neque vnquam probare poterit vllam prorſus fuiſſe contentionem Molinam inter & eius aduerſarios circa indifferentiam, vtrum ſcilicet admittenda eſſent immediata, proxima, & expedita ad vtrumlibet. Dico nullam vmquam nobis fuiſſe ſuper ea re contentionem cum Thomiſtis. Sed eo tamquam immobili principio communi conſenſu conſtituto, diſputatum fuiſſe tantùm, quomodo ſtare ſimul poſſet gratia phyſicè prædeterminans, affirmantibus illis, nobis negantibus. Et ideò Ianſeniani qui fundamentum illud tanto impetu iam quatiant, dum à Ieſuitis ad Thomiſtas fugiunt, ab vtriſque neceſſariò damnandi ſunt.

XXVI. Locobonus alienam interpretationem adhibet quartæ propoſitioni.

Quarta propoſitio eſt huiuſmodi, *Semipelagiani admittebant præuenientis gratiæ interioris neceßitatem ad ſingulos actus, etiam ad initium fidei. Et in hoc erant hæretici, quòd vellent eam gratiam talem eſſe, cui poſſet humana voluntas reſiſtere vel obtemperare.* Cuius ſecunda tantùm pars cenſuræ ſubijcitur, quamuis prima quoque falſa eſſe alibi demonſtratum ſit. Ergo ſecundam partem poſtquam ſe Locobonus multùm torſit, multáque perdidit verba vt oſtenderet ſenſus illius æquiuocos, dum eo ventum eſt

vt dicat in quo igitur sensu veram putet, elabitur & fugit, assignata ea significatione, quæ propositioni non conuenit. Dicit enim veram esse quatenus per eam intelligitur Semipelagianos ideò fuisse hæreticos *quia negabant gratiam per seipsam efficacem.* Atqui propositio non habet illum sensum : neque dicit aut negasse illos, aut affirmasse necessitatem gratiæ per seipsam efficacis. Et quamuis darem hoc significari per eam propositionem, ea tamen adhuc damnaretur à Thomistis, intelligendo nomine gratiæ per seipsam efficacis gratiam physicè prædeterminantem. Quamuis enim illi plerique omnes huiusmodi gratiam admittant, nemo tamen sit qui dicere audeat, id esse de fide : & contrarium esse errorem Semipelagianorum.

Ergo verus & proprius sensus illius propositionis, & qui censuræ subijcitur est, *Semipelagianos ideò fuisse hæreticos, quòd dicerent interiori gratiæ hominem vel resistere, vel obtemperare posse pro suo arbitrio.* Et hoc sensu dico propositionem illam à Thomistis esse damnatam: siue intelligatur de gratia sufficienti, siue de efficaci. Non enim potest non intelligi de alterutra : fac enim primò intelligendam esse de sufficienti, vt sit sensus Semipelagianos ideò fuisse hæreticos quòd dicerent talem nobis dari gratiam sufficientem, cui vel resistere vel obtemperare possimus; vt constet id esse damnatum à Thomistis, recognosce quæ sunt allata superiùs ex Didaco Aluarez gratiam illam sufficientem, *de qua nullus Catholicus dubitat*, intelligi à S. Stephano cùm dicit, *vos semper Spiritui sancto restitistis*, & *non fuisse reprehendendos Iudæos, si per illam inspirationem non potuissent conuerti.* Nam quòd illi potuerint non conuerti, probauit effectus; cùm ergo quòd potuerint conuerti probet reprehensio, vt dicit Didacus, sequitur per illam gratiam potuisse conuerti & potuisse non conuerti. Idem dicit ad locum Isaiæ cap. 5. Ex quo infert Iudæos efficaci gratia carentes, habuisse *verè sufficientem, per quam conuerti potuerunt*

XXVII. In vero & proprio sensu à Thomistis damnatur.

& fructus dignos pœnitentiæ facere : alioqui non potuissent obiurgari. Vide cætera quæ ad primam propositionem allata sunt, tum ex Didaco, tum ex Gonçale, vbi etiam euidenter monstratum est, id quod dicunt, gratiam illam sufficientem constituere potentiam & facultatem bene agendi, esse intelligendum de proxima & expedita. Vide & quæ sunt allata contra secundam propositionem. Et potest adiungi locus ex Didaco manifestus 2. Resp. cap. 4. num. 12. vbi allatis Augustini verbis illis: *Dederat & adiutorium* Deus Adamo, *sine quo non posset, permanere si vellet, vt autem vellet libero eius reliquit arbitrio.* Pergit, *Isto etiam modo relinquit Deus libero arbitrio vt consentiat si velit, aut etiam dissentiat si velit, quotiescumque solum præuenit illud sola gratia sufficienti &; in hoc sensu loquitur Augustinus libro de Correptione & Gratia, cap. 12. in fine, cùm de reprobis ait dimissi sunt libero arbitrio non accepto perseuerantiæ dono.* Vbi vides reprobos aliósque diuinæ gratiæ non cooperantes, Adamo comparari, quoad sufficientiam gratiæ quæ caret effectu, & quoad expeditã consentiendi, vel dissentiẽdi facultatem. Videat iam Lector Locoboni vel prudentiam, vel fidem, vel pudorem dum non veretur hæc scribere in 2. par. *Hæc inspiratio numquid est gratia interior sufficiens vt fatentur Molinistæ? & hæc proxima potentia consentiendi vel dissentiendi numquid est sensus Semipelagianus?* Et numquid iam ex recensitis satis constat, nugatorias esse huiusmodi interrogationes; & Thomistas quoque traduci à Doctore *de bono loco*, ac sub nomine Molinistarum, vocari hæreticos?

Pag. 55.

Quòd si malit per gratiam illam interiorem intelligi quæ per seipsam efficax est, ita vt fuerint hæretici Semipelagiani, quod dicerent hominem illi posse resistere vel obtemperare. Similiter damnatur à Thomistis, vt patet ex ijs quæ allata sunt proximè ad tertiam propositionem ex Didaco, *cum auxilio efficaci præmouente ad aliquam actionem saluari in libero arbitrio expeditam facultatem*

tatem qua poßit dissentire si velit, manere veram & expeditam facultatem ad dissentiendum, post receptam illam gratiam: Posse hominem non operari toto tẽpore quo illa est: Non auferri potẽtiam proximam ad actum oppositum: & vt sit proxima illa potentia non requiri, vt quidquam superaddatur: Et cum Caluino philosophari, qui negant proximam illam & expeditam potẽtiam stare simul cum huiusmodi gratia. Quod etiam sentit ac sæpiùs inculcat Gonçales. Atque hæc dixere Thomistæ, quia dicenda putauere, vt staret ineluctabilis Tridentini Concilij decisio, quâ dicit hominem Deo mouenti posse dissentire si velit: quòd dum Ianseniani dicunt pertinere ad errorem Semipelagianorum, Concilium Tridentinum hæreticum faciunt.

Atque hîc monendus est iterum Lector, vt iudicet quàm vera narret Locobonus, & quam fidem mereantur quas habet relationes eorum, quæ gesta sunt in Congregationibus de Auxilijs, cùm dicit *Patrem Lemos agnouisse admissam à Semipelagianis gratiam illam sufficientem, quandoquidem cùm Bastida dixisset hominem incitatum & inuitatum per gratiam posse per se illi consentire, vel dissentire, Lemos reposuit hoc esse compendium quoddam & veluti summã erroris Pelagianorum & Semipelagianorum.* Quid? damnauit Lemos Collegas suos, & commilitones, qui præsentes, aderant. Didacum Aluarez & Ioannem Gonçales, quorum iam allata sunt verba, cum ijs quæ Lemos damnabat ipsissima? Patet etiam quàm sit illustre mendacium quod scribit ad marginem pag. 52. Secundam partem huius quartæ propositionis, qua dicuntur Semipelagiani ideò fuisse hæretici, quòd putarent talem esse interiorem gratiam, vt ei voluntas posset consentire aut refragari, *fuisse affirmatam à Dominicanis & à Congregatione de Auxilijs*; quasi verò ipsi se Dominicani reos esse pronuntiauerint Semipelagianismi, dum tam disertè docent, quòd damnasse dicuntur.

XXVIII. Mendaces aliquot narrationes Locoboni. *Par. 2. Pag 53.*

Quinta propositio, *Semipelagianum* esse pronuntiat, si quis dicat *Christum pro omnibus omnino hominibus mortuum*

XXIX. Quinta propositio, ob ini-

quam censuram damnandi. 1. Part. Pag. 68. *esse aut sanguinem fudisse.* Circa quam vbi multum auram verberauit Lecobonus, concludit conglobatis interrogationibus, quibus petit quid velint illi qui propositionẽ hanc damnari petunt. Breuiter respondeo primò, velle damnabilem esse quatenus ipsa iniustè damnat & iniquæ censuræ notam infligit illi doctrinæ quæ etiam à Thomistis gratiæ per seipsam efficacis defensoribus approbata est, & communiter asseritur à Catholicis Doctoribus, Christum scilicet morte sua meruisse auxilia sufficientia omnibus, & singulis omnia auxilia, quæ sunt necessaria vt possint saluari. Hanc sententiam vocari Semipelagianam, sicut vocant Ianseniani, dico esse censura dignum. Eam tamen Doctor de Bono loco vocat *periculosam, & diuinæ prouidentiæ iniuriosam, contrariam Concilio Tridentino; damnatam à Louaniensibus & Duacensibus ante annos sexaginta: & quæ de medio tollit necessitatem gratiæ per seipsam efficacis.* Interea Didacum audiat, gratiæ per seipsam efficacis propugnatorem.

Num. 6.

XXX. Eadem reiicitur à Didaco Aluarez.

Hic enim disp. 112. de Auxilijs, postquam dixit S. Thomam asserentem imputari peccatum etiam illi qui caruit auxilio ad illud vitandum, esse interpretandum de auxilio efficaci, propterea quòd S. Thomas *apertè doceat* Deum quantum in se est paratum esse omnibus gratiam dare: & id explicet exemplo solis, qui ex parte sua omnes illuminat, subdit. *Maior est difficultas de auxilio sufficiẽti quod datur immediatè ad actus supernaturales fidei, spei, & charitatis. Quidam enim Thomistæ respondent huiusmodi auxilia dari hominibus pro eo tempore, quo peccarent si non implerent hæc præcepta: & ita dari vt omnes in seipsis recipiant huiusmodi auxilia intrinseca & sufficientia. Quæ doctrina* QVAMVIS VERA SIT, *non tamen videtur explicare exactè statum quæstionis.*

Igitur ex Didaco, doctrina S. Thomæ est, Deum non priuare auxilio sufficienti necessario ad salutem, & esse instar solis qui quantum est ex se, omnes illuminat. Et vera item est *quorumdam Thomistarum sententia*, qui pu-

tant ita dari auxilia ſufficientia intrinſeca ad actus ſupernaturales fidei, ſpei, & caritatis, *vt omnes in ſeipſis ea recipiant.* Num. 7. Quòd autem inſuper deſiderat ad explicandum ſtatum quæſtionis, ipſe ſtatim addit. Concluſionem enim ponit, qua dicit, ſi dare ſit correlatiuum ad recipere, non dari omnibus auxilia ſufficientia ad producendos *immediatè* actus illos ſupernaturales, ſed hoc iterum ita interpretatur. *Dixi in* concluſione ad *immediatè credendum. Nam ad credendum mediatè vel immediatè omnes recipiunt pro loco & tempore auxilium ſufficiens, ſi perueniant ad vſum rationis. Nam vt ſupra elicebam, ſi puer infidelis perueniēs ad vſū rationis faceret quòd in ſe eſt, ex auxilio ſpeciali ſe ad Deum conuertendo, vt ad bonū rationis proportionatum, Deus illuminaret illum de myſterijs fidei vt iuſtificaretur per gratiam.* Veram illam Thomiſtarum doctrinam ſic intelligendam Didacus cenſet, vt credatur Deus dare omnibus ad vſum rationis prouectis auxilium ſufficiens intrinſecum, quo poſſint ad Deum conuerti, vt Authorem naturæ & bonum creaturæ rationalis: vrgere enim tunc huiuſmodi conuerſionis præceptum. Nondum tamen habere illos auxilium ſufficiens ad fidem myſteriorum Chriſtianæ religionis, quia etiam nondum vrget obligatio credendi, ſed habituros infallibiliter, ſi gratiæ ad illam conuerſionem datæ cooperentur: & ſequuturam inde, ſuppoſita eadem cooperatione iuſtificationem: atque ita omnes adultos ſufficienter & immediatè iuuari vt ſe ad Deum conuertant, & mediante illa conuerſione vt credant, ſperent, ament, itáque iuſtificentur.

Superſunt pueri, vel amentes perpetui, qui non ſunt capaces internorum auxiliorum, & iuuari tantùm poſſunt per affectum externorum mediorum: ad eos autem pertinet concluſio prima, quam ſic concipit: Num. 5. *ſi loquamur de auxilijs extrinſecis, Deus omnibus tribuit auxilia ſufficientia ad ſalutem, omnibus ea proponit & offert quantum ex parte ſua, quamuis de facto nonnulli ea non recipiant.*

Non examino nunc quàm sint vera omnia quæ doctrina hæc vel assumit vel supponit, & quàm sint cùm ceteris eius principijs cohærentia, hoc illi dixerint quorum interest. Ostendo tantùm, id quod Locobonus Semipelagianum putat, & doctrinæ de gratia per seipsam efficaci contrarium, videri catholicum celeberrimo eiusdem gratiæ defensori & cum principijs S. Thomæ & Thomistarum connexum.

Addi potest quod dicit disp. 71. num. 7. vbi præter vocationem secundùm propositũ putat ab Augustino agnitam esse aliã, quæ non est secundũ propositũ, & procedit, inquit, *ex voluntate Dei antecedēte, qua vult omnes homines saluos fieri & ad agnitionem veritatis venire.* Et allatis D. Thomæ verbis, super 26. Matth. *Ex his*, inquit, *desumitur argumentum; Passio Christi satisfecit pro omnibus hominibus, quantùm ad sufficientiam, & pro aliquibus quantum ad efficaciam. Ergo similiter gratia, quam nobis per passionem meruit, distingui potest & debet in gratiam sufficientem per quam potest homo piè operari & saluari, & in gratiam efficacem.*

Disp. 75. in 1. p. sect. 3. num. 24. XXXI. Item à Gonçale. *Disp. 77 sect. 3. Num. 24.* Iungatur Didaco Gonçales, cuius hæc est sententia, *Electio efficax aliquorum antecedens præuisionem meritorum, non est contraria vllo modo sinceræ voluntati Dei generali, qua vult omnes homines saluos fieri. Quia ad sinceritatem huius voluntatis sufficit communis prouidentia supernaturalis qua omnibus vult auxilia sufficientia, vt æternam possint, si velint, consequi salutem.* Iterum, *Si auxilia sufficientia ad salutem considerentur in generali, omnibus conferuntur à Deo huiusmodi auxilia, quia pro omnibus mortuus est Christus, & pro omnibus instituit Sacramentum regenerationis, & suis Apostolis iussit vt prædicarēt Euangeliũ omni creaturæ: & ita quamdiu quis manet in hac vita, exclusus non est à regno salutis, siue adultus sit, siue paruulus cui per alios subueniri potest.*

XXXII. Quid præterea damnandum in 3. propositione, Secundò respondeo; Accusatores quintæ propositionis petere vt damnetur, præcisa etiam illa iniustæ censuræ notâ quam inurit, propterea quòd intentionem

Christi morientis pro æterna hominum salute restringit ex mente Iansenij ad solos prædestinatos; certum enim esse atque ab Ecclesia definitum, reprobis saltem multis data esse media omnino sufficientia, quibus possent saluari, vt infra monstrabitur. Sed quia hoc nunc agitur, vt Locobonus intelligat etiam concessâ gratiâ per seipsam efficaci, negandam videri restrictionem illam voluntatis Christi ipsis etiam Thomistis, de quorum suffragio gloriatur, somniatque suam causam esse ab illis peroratam in Congregationibus de Auxilijs, Didacum audiat, dum relato Concilij Arausicani can. 25. sic loquitur. *Quibus apertè docet omnes existentes in gratia per Dei auxilium posse perseuerare si velint, & ea quæ ad salutem pertinent adimplere.* Et 3. Resp. cap. 5. num. 10. *Similiter etiam possunt per auxilium sufficiens saluari dum sunt in via etiam illi: qui de facto non saluabuntur, & ad impugnationem dicendum quia licet Deus solum prædestinatis præparauerit, donum perseuerantiæ quo infallibiliter saluentur, omnibus tamen, quantùm est ex parte sua offert auxilium sufficiens quo saluari possint & reipsa saluentur si velint, sed non in omnibus operatur vt velint.* Et mox, *Ex hoc non infertur quòd non possit saluari ille qui non habet donum perseuerantiæ, sed solum quod reipsa non saluabitur.* Et deinde, *Ad quartum inconueniens respondeo Deum non deserere hominem iustum in tentatione & pugna. Nam reuera confert illi auxilium necessarium, quo peccatum vitare possit si velit, licet non conferat illi auxilium efficax quo peccatum vitet.* Et iterum, *Et nihilominus in eodem libro sæpissime affirmat* Augustinus, *eos qui non perseuerant in accepta gratia merito corripiendos esse, quia per acceptam gratiam poterant perseuerare si vellent, & sua malitia perseuerare noluerunt.* Idem inculcat passim in alijs locis, vnde constat ex mente ipsius, omnes illos qui aliquando fuerunt in statu gratiæ ex Dei voluntate & Christi meritis habere quod sufficit, vt salui esse possint. Adde quod dicit disp. 34. de Auxilijs. *Probatur secundo, Deus amore actuali amicitiæ amat reprobum, dum*

Auctore Didaco Aluarez.

Disp. 71. de Auxil. num. 6.

Num. 11.

Num. 19.

Num. 5.

existit in gratia, ergo volitione formali vult illi beatitudinem. Idemque dicendum de cæteris omnibus quibus imputandum censet quòd non conuertantur, quòd non doleant de peccatis, quòd fidem propositam repudient. Quia cùm hoc illis imputandum non sit, nisi quia receperunt auxilia sufficientia, quibus facere possent id quod culpabiliter omittunt, consequenter supponit, habuisse auxilia necessaria, quæ haberi non possunt nisi ex meritis Christi: habere autem auxilia necessaria ad credendum, pœnitendum, amandum, quia his positis sequuntur etiam necessaria ad perseuerandum, idem est atque habere necessaria ad æternam salutem.

Hoc ipsum clarissimè confirmatur ex doctrina Gonçales, vt constat ex locis antea citatis. Et ex eo quod addit disp. 77. sect. 3. *Illos qui in scriptura peculiariter dicuntur deserti à Deo, non ideo tales dici quia auxilijs sufficientibus priuentur pro loco & tempore, quo instat occasio implendi præceptum, sed quia etiamsi auxilia sufficientia habeant, non tamen efficacia.* Et deinde, *Sic desertis per quandam exaggerationem dicitur impoßibilis salus, aut quia valdè difficilis aut impoßibilis solum impoßibilitate sequenti permissionem & præscientiam Dei, quæ nullo modo destruit aut minuit intrinsecam facultatem ad oppositum.* Si peculiariter desertis non est impossibilis salus, sed tantum difficilis; si non desunt illis auxilia necessaria; multò minus deerunt non ita peculiariter desertis, multóque minus erit illis salus impossibilis; quorum tamen plerique damnantur. Possibilem autem illis fecit intentio Christi & applicatio meritorum eius ad impetranda huiusmodi auxilia. Ergo ex Thomistis gratiæ per seipsam efficacis defensoribus, non potest meritum Christi & intentio moriendi pro æterna hominum salute restringi ad solos prædestinatos.

XXXIII. Didaco Gonçales adhæret.

Denique cùm fatentibus quoque Iansenianis doctrina de gratia sufficienti hominum arbitrio relicta, vt ea vtantur vel non vtantur in obseruatione mandatorum & vsu mediorum quæ ad salutem pertinent, necessariò

connexa sit cum facultate consequendi æternam salutem, & iam constet ex Thomistis qui pro gratia per seipsam efficaci pugnauerunt, ita certam esse doctrinam illam de gratia sufficienti concessa reprobis, saltem multis, vt de ea *nullus Catholicorum dubitare possit*, consequens etiam est vt nullus Catholicorum dubitare possit de facultate consequendi salutem æternam reprobis concessa: concedi autem non potuit nisi ex intentione & meritis Christi.

Hæc cursim notare libuit circa defensionem quinque propositionum à Locobono tentatam, ex quibus Lector coniicere poterit, Primò, quã profunda doctrinæ Thomistarum ignorantia laboret ille Doctor, dum tã sæpè Auctores appellat earum sententiarum, quarum illi apertissimi sunt impugnatores. Secundò, quàm fuerit inconsultus & quàm præfidens, dum illius imperitiæ conscientiâ nihil territus, tam audacter ea exposuit, ex quibus vel mala fides scriptoris vel inscitia poterat statim cõuinci. Tertiò, quã longã luserit operam, dum ex ea doctrina de gratia per seipsam efficaci conatus est eruere proprium aliquem & Catholicũ sensum quinque propositionum, cùm iam monstratum sit, ipsosmet eiusmodi gratiæ defensores atque interpretes, conatos potius omni ratione conciliare illam & aptare ad sensum bono Doctori è diametro contrariam. Quartò, quàm fuerit erga Thomistas inofficiosus, dum nititur eos quantumuis inuitos ac reluctantes secum trahere præcipites in societatem doctrinæ certò dãnatæ, certoque damnandæ, quoties de ea in consultationem ibitur ac iudicium. Quintò, quàm fuerit è contrariò erga Molinam, & quos vocat Molinistas, beneficus, dum eorum errores in eo statuit, quòd Thomistæ iudicãt ad necessariam Ecclesiæ doctrinam pertinere. Sextò denique intelligi potest ex dictis, cui carro, quàm rudi, quàm luxato, quàm malè cohærenti, quàm ingratè atque insuauiter stridenti triumphaturam imposuerit *victricem*

XXXIV. Corollaria quædam ex dictis.

gratiam, & quam ſperare non debeat vt eiuſmodi ſpe-ctaculo delectentur, vel oculi intuendæ veritati aſſueti, vel aures orthodoxis vocibus perſonare ſolitæ.

XXXV. Diuerſa Ianſenianorum & Thomiſtarum principia.

Omnes autem hi errores ex hac vna origine prodiere, quod res duas quas Thomiſtæ neceſſariò coniungẽdas ſemper putauere, ipſe iuxta Ianſenij præſcripta diſpũ-xerit, alterâ admiſſâ, alterâ reiectâ. Nam Thomiſtæ ad-hunc vſque diem omnes credidere doctrinam ſuã non poſſe defendi, niſi præter gratiam efficacem & quæ ſẽ-per facit quòd facere apta eſt, aliam admitterent ſuper-naturalem internam, & ex Chriſti meritis ita ſufficien-tem ad bene agendum, vt proximam, immediatam, & expeditam potentiam conſtitueret, & hominis tãtum vitio careret effectu, quem producere apta eſſet. Atque ita ratione huius ſecundæ gratiæ, habuerunt vnde dice-rent, & poſſibilia eſſe mandata carentibus gratia effica-ci; & internæ gratiæ ſępe reſiſti; & poſitione phyſicæ prædeterminationis liberum arbitriũ non ita neceſſi-tari ad vnã partem, vt non haberet quod ſufficit ad am-plectendam aliam, hoc eſt, vt non eſſet indifferens ad vtramque: & non errare qui dicunt diuinæ per Chriſtũ gratiæ internæ ac ſupernaturali voluntatẽ poſſe diſſen-tire: & habere qui non perſeuerant ex meritis Chriſti, vnde poſſint perſeuerare, & qui non cõuertuntur, vn-de poſſint conuerti: & iuſtificari & quod inde conſequẽs eſt, Chriſtum Dominum merita ſuæ paſſionis etiam ad ſalutem æternam reproborum extendiſſe. Ianſeniani ſecundam hanc gratiam horrent, ſicuti *monſtrum in Theologia*, & tamen videri volunt conſentire Thomi-ſtis, aut ſibi conſentientes habere Thomiſtas, qua in re Locobonus præ cæteris exponit ſe riſui Theologo-rum, quaſi conaretur extincto ſole, radios conſeruare, aut abſciſſum à fonte riuum ſperare perennaturum.

XXXVI. De cenſuris Academiarum

Reſtat vltimum caput eorum quæ Ieſuitis obiicit. Ni-mirum ipſorum doctrinam, qua parte reiicit gratiam per ſeipſam efficacem, fuiſſe damnatam ab Louanienſi

&

& Duacensi Academia, ab vniuerso Prædicatorum Ordine, & à Congregatione de Auxilijs à duobus Pontificibus Clemente & Paulo: hæc probari ex diario Francisci Pennæ Auditoris Rotæ: & extare Bullam iussu Pauli quinti scriptam, qua quinquaginta propositiones Molinæ proscribuntur. Hæc ille ingerit, inculcat, repetit, exaggerat tam sæpè támque affirmatè, vt diceres Euangelium illi non fuisse certius. Tota hæc fabula paucis confutanda est. Et quòd attinet ad censuras Belgicas, quando testatissimum est, fuisse illas olim suppressas authoritate sedis Apostolicæ, vt antea dictum est, sequitur authoritatem habere nullam omnino posse, & qui eas producunt instrumentis vti apocryphis & probationibus illegitimis. Nempe quòd alia ratione malã causã tueri nequeant. Et quod res ita sit, hæc euidenter confirmant. Primò, quod vel tunc vel ab eo tempore plerique Doctores Louanienses Societatis doctrinam sunt amplexi, atque inter cæteros Malderus Antuerpiensis Episcopus, Vvigers, Stapletonus, vt constat ex eorum libris, præter alios multos qui scripta sua non ediderunt, qui certè non repugnauissent vigenti Academiæ suæ censuræ. Constat item ex conclusionibus in scholis publicis eiusdem Academiæ ad argumentandum propositis, in quibus contraria censuræ doctrina sæpius est propugnata, præsidibus eius Academiæ Illustribus Professoribus Ioanne Iansonio, Iacobo Clario, Samuele Loyaerts, Guillelmo Fabricio, Ioanne Shinkelio &c. ab anno 1598. ad annum 1637. de quo Theses Louan. de Gratia cap. 2. art. 8. Tertiò constat ex eo quòd ab eo tempore Societas Louanij ac Duaci per annos sexaginta liberrimè doctrinam quam profitetur exposuit, atque impune defendit priuatim & publicè, nemine vnquam auso veteres intentare censuras; quòd scirent earum nullum esse vigorem, stante Legati Apostolici interdicto. Quartò, quia in exponendis articulis in Michaële Baio damnatis, multa dixerunt illi Theologi quæ cum huius-

Belgicarum contra doctrinam Lessij.

modi censura non satis cohærere videntur. Denique quia ad aduentum Noui-Augustini fuere Louanij quoque insignes Theologiæ Professores, qui inhorruerunt, seque ab eius doctrina professi sunt alienissimos, vnde satis intelligitur censuras illas vel nihili factas, vel non creditas fauere Iansenio. Tota verò Academia Duacensis Iansenium eiurauit, Bullæ obedientiam promisit, errores Iansenij confutauit libellis quàm plurimis & præsertim testimonijs ex scriptis Estij ac Syluij depromptis, quæ si possunt congruere cum antiquis censuris, fatendum est antiquas censuras Iansenio minimè fauere. Sed est in primis memoria dignum, Guillelmum ab Angelis in Academia illa Regium Professorem Scholasticæ Theologiæ & Collegij Pontificij Præsidem luculentam approbationem scientiæ mediæ dedisse anno 1646. quòd fecerunt etiam ex Duacensi eodem anno 10. Maij Valentinus Randour Decanus, Coluenerius, Syluius, Vancouuerden Professores eximij, qui testati sunt theses ea de re tunc editas nihil continere quod esset erroris affine.

XXXVII. Damnari doctrinam Societatis circa gratiam efficacem ab vniuerso PP. Prædicatorum Ordine, non est verum: improbari non negamus. Ipsorum vicissim ab tota Societate non damnatur, sed improbatur: sumus ergo pares ex eo capite.

XXXVIII. Refutantur fabulosæ narrationes disputationum de Auxiliis.

Superest iudicium Congregationum de Auxilijs, & duorum Pontificum ex testimonio Francisci Pennæ, item Bulla contra Molinam scripta. Ad quæ omnia Respondeo breuiter, non animo tractandi controuersiam de Auxilijs, sed emendandi quæ circa historiam, & quæstiones facti Iansenìani iam passim venditant, & ad omnem occasionem persuadere conantur. Hoc enim necessarium est, ne fabulæ contra veritatem ex nostro silentio præscribant.

Et primò optandum erat, vt ij qui iam ab aliquo tempore cœperũt huiusmodi merces exponere, & igno-

tas priùs narrationes eruere è tenebris, imitarentur Thomistas qui disputationibus interfuerũt & scripsere deinde, vt doctrinam quam tunc defenderant confirmarent. Didacus Aluarez nihil omisit quo suam causam reddere posset probabilem, iusto de Auxilijs edito volumine paulò post disputationes, hoc est anno 1610. alteróque responsionum, anno 22. Scripsit etiam fusè de hoc argumento Ioannes Gonçales in 1. par. S. Th. an. 1621. quorum vterque disputationibus interfuerat : scripsere alij quoque circa eadem tempora rerum in Congregationibus illis gestarum probe conscij Nazarius, Nauarrete, Cabezudo, &c. Est autem apud illos altissimum huiusmodi victoriarũ silentiũ, sed neq; mentionẽ vllã fecere cõtentionũ huiusmodi seu disputationũ, nedũ censurarũ, aut bullæ, prohibente videlicet ipsorũ modestia, prudentia, & conscientia veritatis. Theologi discalceati Collegij Salmãticensis, quando iam ferè mortui erant omnes rerum tunc gestarum testes, protulerunt primi nescio quid de iudicio triginta vt ipsi dicunt Censorum, qui omnes vno aut altero excepto, damnauerunt scientiam mediam. Quod testimonium, quia multifidem negabant, cùm Ioannes à sancto Thoma sexennio post fulcire conaretur, materiam suppeditauit vberem ad illum confutandum, vt alibi monstratum est. Alij deinde dum incautiùs procedunt, & affectui nimis indulgent, scripsere miracula, quorum refutationem superfluam reddidit quæ sequuta est iusta censura. Quæstio historica Theologica edita est Tholosæ, anno 1644. ex quâ fere originem duxit illa mendaciorum accessio, quibus Iansenianí suas modò lucubrationes illuminant. Cùm enim suos ipsi errores excusare non possint, consilium iniere vt alienos fingerent, & quando impediri non potest ne damnatus videatur esse Iansenius, obtineant si possint, ne Molina sit innocens. Ideò sollicitè colligunt quidquid vspiam huiusmodi scriptiuncularum repetiri potest, vt ex memoria plebeïorum rumusculorum & qua-

rumdam fabularum traditione historiam texunt controuersiæ de Auxilijs, in qua vix aliud legas, quàm quotidianos de Iesuitis triumphos, densas in doctrinam Societatis censuras & pluentia continuò in Molinam fulmina. Diceres omnes illis syluas in palmeta mutatas & laureta, vnde Aduersarij coronentur. Hinc hausit Apologista Iansenij quæ plurima garrit Apologia 2. hinc Vincentius Lenis quæ scripsit in sua Theriaca, hinc ille qui pro Archiepiscopo Mechliniensi pugnauit cōtra Sedem Apostolicam, hinc Mauguinus quæ præfatus est in vindicias Iansenismi, hinc concionator sine nomine, quæ nuper scripsit ad Episcopum etiam anonymum. Denique Doctor *de bono loco* cùm nihil haberet pretiosius ad ornandam *victricem gratiam*, ex his lacinijs vestem illi triumphalem consuendam putauit. Quam fuerint hæc grata Caluinistis, significauit Samuel Maresius in suis notis ad Catechismum Iansenianum vbi hæc omnia libentissimè amplectitur & in commodum suum, hoc est Iansenianæ Theologiæ, lætabundus interpretatur, vt esse possint hæc omnia, vel ex ipsa conditione approbatorum meritò suspecta.

XXXIX. Iansenìani responsa dissimulant.

Respondeo secundò debuisse qui hæc inculcare non cessant non dissimulare quæ scripta sunt priùs ad ea diluenda. Quia enim Ioannes à sancto Thoma silentium nostrum non vt par erat interpretabatur, cogi se putauit Paulus Leonardus vt de scientia media, deque illo Censorum iudicio scriberet: & tam accuratè tamque copiosè omnes istas quæ sunt facti quæstiones tractauit, vt abundè suppeditauerit vnde isthæc omnia certò confutarentur. Mihi quoque dum eidem Auctori responderem, necesse fuit aliqua dicere, disp. 4. de scientia media, vbi ostendi vel ex ijs quæ narrat Ioannes à sancto Thoma conuinci, reformandam esse Salmāticensium allegationem. Quæstionem Historicā Theologicam tot vitijs infamem probauit solutor, vt nemo hactenus fuerit qui videri vellet monstrum illud peperisse. Accessit Petrus

à sancto Ioseph ex Ordine Cisterciensi, qui optimis quoque vsus informationibus aliam omnino faciem huius historiæ quã soleat à Iansenistis depingi fuisse demõstrauit. Et post eos Martinez de Ripalda in secundo tomo de ente supernaturali totius negotij seriem, iam inde ab origine repetita narratione, sic descripsit; vt Iansenianos pudere possit tantæ credulitatis ad fabulas, & tantæ ad propositas à sede Apostolica veritates difficultatis.

Illi verò post tot responsiones, tot inficiationes, tot refutationes, nulla prorsus horum facta mentione, damnatam à sede Apostolica Societatis doctrinam à duobus Pontificibus, Molinam proscriptum, bullam cum censura quinquaginta Propositionum iussu Pauli compositam prædicare pergunt tam inuerecundè, quasi sperarent se inuictâ contumaciâ fidem tandem impetraturos: sed quia nituntur potissimùm testimonio Francisci Pennæ.

XL. Franciscus Penna audita tantùm refert.

Respondeo tertiò, Franciscum Pennam nec visum vnquam nec auditum in his seu collationibus, seu disputationibus, seu congressibus: neque vllam prorsus partẽ in ijs habuisse, ac proinde inquirendum superesse vnde acceperit ea quæ narrat, & quàm illi fuerint in hac causa fide digni quibus credidit. Notum enim est in hoc certaminum genere nihil esse procliuius, quàm vt partes in suum vnaquæque commodum omnia interpretentur. Si credas his, vicit ille; qui, si credas alijs, victus est. Leuibus argumentis ferè omnes in contentionibus ingeniorum id se esse putant, quod esse cupiunt, hoc est superiores: hæreditaria sunt hæc hominum vitia, quæ virtus in hac vita sic oppugnat, vt expugnare penitus numquam possit. Ergo vt sciamus quantum Pennæ credendum sit in hac causa, sciendum est priùs quibus ille crediderit.

XLI. Quàm sit authenticum eius manuscriptum.

Respondeò quartò, manuscriptum illud Pennæ, ex quo deprompta sunt testimonia hæc ferè omnia, non esse totum illius manuscriptum, sed admixta esse nonnulla

quæ alienâ manu ſunt notata, vt teſtatus eſt Iacobus Mores Notarius Publicus anno 1637. 10. Ianu. quando illi oblatus eſt ille codex, à P. Ioanne Gonçale Regente ſtudiorum in Monaſterio ſanctæ Mariæ ſupra Mineruam, vt fidem adderet quibuſdam extractis per *fragmenta, per paragraphos & per ſaltum*, vt ipſe loquitur, additque manuſcriptum illud *pro maiori parte* manu propria Franciſci Pennæ ſcriptum eſſe. Sunt igitur in eo aliquæ partes, eſto minores vel pauciores, ab alio ſcriptæ. Et donec ſciamus quis eſſet ille qui ſuam manum Pennæ commodabat, vel cui Penna ſuam, non poſſumus teſtimonium hoc admittere.

XLII. Exceptiones contra teſtimonia Pennæ.

Reſpondeo quintò, Eſto forent illa omnia ſine dubio ſcripta teſtatáque ab ipſo Penna, notiſſimum tamen fuiſſe gerere illum apertas cum Societate ſimultates, & non vna occaſione oſtendiſſe quàm non æquo animo eius incrementa progreſſúſque ferret. Id enituit maximè quando actum eſt de beatificatione S. Ignatij, quo tempore vt negotium inuolueret, ſcriptum ipſe attulit vltrò ad Paulum V. Quod quia Pontifex comperit non ſatis eſſe conforme antiquioribus eiuſdem Pennæ teſtimonijs, notata hominis ſinceritate atque affectu tempori ſeruiente, nihil moratus hanc interceſſionem, beatificationem decreuit. Poſſumus Romæ huiuſce rei teſtem appellare omni exceptione maiorem. Poteſt huius etiam rei coniectura ſumi ex illa ipſa relatione quam producit Locobonus, vbi pag. 103. Penna ſic loquitur. *Facta hac reſolutione cùm intelligeretur quòd Sanctiſſimus Dominus volebat iniungere Conſultoribus, vt ſe ad propria conferrent, & Epiſcopi ad Epiſcopatus properarent: Ego adiui ſuam Sanctitatem, & commemoraui magnum ſcandalum quod futurum erat in Eccleſia, ſi cauſa indeciſa Conſultores recederent. Sanctiſſimus reſpondit nullum futurum inconueniens, cùm ipſe in reſolutione ſequuturus eſſet iudicium Congregationis.* Quæro enim quid intereſſet Pennæ, vt hæc controuerſia maneret vel non maneret indeciſa?

Cur hæc eum cura sollicitaret? & quid huic negotio commune cum causis Rotæ? Scilicet Molinam accusatum post longam septem vel octo annorum vexationem, illibatum elabi, & Societati manere suæ doctrinæ tradendæ possessionem integram, hoc Pennam vrebat. Quòd autem præsagiebat de sequuturo in Ecclesia Dei scandalo, euentus probauit quàm fuerit in eo vanus aruspex. Poterit etiam Lector iudicare an huc faciat id quòd eo tempore scribebat Cardinalis Perronius ad Henricum IV. & habetur operum illius tom. 4. qui est de Legationibus, vbi in Epistola scripta 7. Febr. anni 1603. & altera 23. Ianu. 1606. significat Hispanos in hoc negotio Societati palam aduersatos. Cuius rei scribendæ nonnullam ei occasionem à Penna datam non difficile persuadebunt quæ iam dicta sunt. Ergo Pennam in hac causa nec iudicem acceptare, nec testem possumus.

Respondeo sexto, Esto fidem mereatur diarium Pennæ, dico nihil inde probari eorum quæ intendit Locobonus. Dico probari contrarium. Tria enim ista probanda sunt, primùm damnatam esse à Pontificibus Clemẽte VIII. & Paulo V. Societatis doctrinam, quæ negat gratiam per seipsam efficacem, hoc est, physicè prædeterminantem. 2. Eamdem fuisse damnatam à Congregatione de Auxilijs. 3. Bullam super ea re iussu Pauli V. fuisse confectam. Hæc vbinam dicit Penna, & in quâ parte sui Diarij. Volue, reuolue *Legendam* illam à capite ad calcem & à calce ad caput; vbi est illa damnatio Clementis? vbi Pauli? vbi Congregationis? Non quæritur quid dixerint Cõsultores, quæritur quid dixerint Pontifices, quid Congregatio. Consultores enim non sunt Cõgregatio, nec in ea votum habent nisi merè consultiuum, decisiuum est penes Pontificem & Cardinales. Ergo vbi narrat Penna Pontificem & Cardinales damnasse doctrinam quæ non admittit gratiam per seipsam efficacem, hoc est, physicè prædeterminantem? id enim verò ille nusquam innuit.

XLIII. Narrationes Pennæ retorquentur in Aduersarios.

XLIV. Bulla contra Molinam Pennæ incognita.

Et de Bulla, an est vlla mentio apud Pennam? & si verum esset id ille dicere omisisset qui tam sollicitus erat ne causa maneret indecisa? Qui nihil prætermisit eorum omnium quæ facere poterant ad aliquod præiudicium damnatæ Societatis doctrinæ? cui omnia Patris Lemos dicta sunt oracula, Bastidæ omnia frigida, exsucca, implexa, & extra rem? ille qui perpetuò loquitur victorias, vltimam omnium celauisset, in qua vna sciret positum esse cæterarum omnium fructum? Ergo vbi nam Penna bullæ meminit iussu Pauli confectæ?

Non vtimur, inquiunt, testimonio Pennæ ad probandam bullam. At ego, inquam, vtor illius silentio ad eam improbandam. Quid enim? ignorauit confectam qui non obstante secreti præcepto tam faciles habebat eorum quæ gerebantur in Congregationibus relatores, vt sciret vel ipsum vocis accentum quo Pontifices vtebantur, vel certè scire se fingeret? Quòd si non ignorauit, potuit rem illam vnam non notare, cuius causa notabat cætera? Deinde si quæram qui sint igitur illi qui bullæ fidem faciunt, quid habent quod respondeant? Ianseniani Parisienses quosdam Louanienses nominant: qui si vicissim interrogentur vnde bullam habeant, nullus dubito quin sint ipsi pariter nominaturi Parisienses. Ita enim sibi mutuò testimonium & fidem commodāt tanquam ex inito ad fallendum societatis contractu.

XLV. Conuincitur ex Penna non fuisse damnatam à Clemente Societatis doctrinam de gratia per se ipsam efficaci.

Sed redeo ad Pennam, & ostendo non tantùm ex eius silentio, sed etiam ex sermone falsum esse, quod Ianseniani iactant, damnatam fuisse à Clemēte Societatis doctrinam de gratia efficaci. Age enim quandonam est damnata? antequam audiuisset institutas ea de re disputationes an post? Ridiculi sint, si Pontificem qui vt maturiùs quæstionem dirimeret, causam hanc à priuatis Consultorum congressibus transtulerat ad solemnes coram ipso & Cardinalibus disputationes mutato consilio, antequam ea de re disputatum esset, sententiam præcipitasse dicant. Ergo post disputationes. Atqui constat ex

Diario

Diario Pennæ causam hanc non fuisse coram Clemente agitatam. Pertinebat enim ad 5. articulum ex quindecim quos Clemens proposuerat 9. Iulij an. 1603. vt de ijs ageretur: sed nascentibus ex ipsa contestatione disputãtium nouis semper quæstionibus dilata est illorum pũctorum discussio vsque ad 20. Sept. anni 1605. quo iam Paulus V. in locum defuncti Clementis fuerat ad Pontificatum euectus. Tunc autem illo scripto proposito, respondit Bastida, excepto 5. articulo se nihil in cæteris habere de quo cum Thomistis contenderet. Quintus autem jlle articulus sic habebat, vt refertur in libro de Gratia victrice ex Diario Pennæ. *Hæc gratia habet suam efficaciam ab omnipotentia Dei, & dominio quòd summa diuina maiestas habet in hominum voluntates, vt & in cætera quæ sub cœlo sunt.* Hunc se non admittere Bastida professus est, quatenus scilicet eius interpretatio trahebatur ad assertionem gratiæ physicè prædeterminantis. Et ideò sequenti disputatione habita 23. Sept. tractatum est, vt refert etiam Penna. *An Deus sua efficaci gratia moueat hominis voluntatem ad actus liberos bonos, non solùm interius suadendo, inuitando, excitando, aut aliter moraliter, attrahendo, sed etiam verè & actiuè propriè salua tamen humana libertate. Et an talis efficax gratia conuenienter ab aliquibus Scholasticis physicè prædeterminans dicatur.* Vides nunc primum in disputationem venire gratiam per seipsam efficacem, hoc est ad sensum Aduersariorum, physicè prædeterminantem. Quamobrem Bastida disputationem sic orsus est quod Penna non narrat. Sed quòd monumẽtis domesticis nobis constat. *Ventum est Pater Beatissime post quadraginta coram hac sede Apostolica disputationes ad totius controuersiæ caput, & ad illud caput, vnde orta est tanta concertatio*, &c. Nimirum nostri ab initio institerant, etiam ante inchoatas disputationes, dum causa tractaretur coram Cardinali Madrucio, vt quando agebatur de vtroque Ordine ad concordiam reducendo, tractaretur illud in quo potissimũ discordia sita erat: causam

Pag. 78. 79.

Ib. 84.

Molinæ & causam Baij, quorum erat reciprocè accusata doctrina, causas esse priuatorum, an gratia efficax sit physicè prædeterminans, vt sit impossibile cum ea componi dissensum voluntatis, quæstionem esse in qua etiam ante scriptũ Molinæ librũ ambæ inuicem familiæ dissidebant, cũ annexis deprædefinitione malorum actuum & de scientia futurorum conditionatè; ergo si hæc capita componerentur, priuatorum deinde controuersias forè ad componendum faciles. Sed quamuis ea ratio probaretur Cardinali Madrucio, euicit tamen Aduersariorum resistentia, vt ab examine Molinianæ doctrinæ prout illa fuerat denuntiata exordium sumeretur. Quare adeo non est verum quod dicitur in Diario Pennæ. *Tunc Patres Iesuitas recepto hoc dubio cœpisse suspirare*: vt sit potiùs verissimum, tunc primùm maximè respirasse; quippe cùm id tandem aliquando obtinuissent quod tamdiu & tantopere petierunt. Atque tum hoc, tum quod addit, fuisse qui dicerent Iesuitas in proximè sequuturo solis defectu spem habuisse, quasi simul etiam defecturus esset Pontifex, mihi persuadent & sapientibus viris persuasum iri puto; non fuisse Pennam qui laciniosum hoc Diarium scripsit; quod sit incredibile hominem eius dignitatis adeò fuisse immemorem sui, vt tam ineptos captaret rumusculos, stramineis hisce notis sua scripta infierciret. Ego certè minimè dubito quin si supersunt aliqui, quibus pro veteri amicitia illius viri existimatio curæ sit, ijs succenseant qui sub eius nomine id genus narrationes vulgauere, vel vt vulgarentur, consensere.

Sed quod caput est qualecumque sit hoc Diarium, ex eo constat totam de gratia physicè prædeterminante cõtrouersiam sub Paulo agitari cœptam, reliquis ad finem vsque Congregationibus disputandi materiam præbuisse: quòd Pennæ Diarium confusè significat, sed ex notis quas habemus illorum temporum distinctè constat.

In 40. enim disp. prædeterminationem impugnasse Bastida dicitur ex Scriptura, Concilijs, Patribus, & ex rationibus ductis ex principijs fidei, & Doctorum sententijs. In 41. sigillatim tractans argumenta, quæ priùs conglobauerat, intorsit decreta Concilij Tridentini, & Senonensis. In 42. ostendit repugnare Augustino. In 43. repugnare antiquis Patribus. In 44. contulit doctrinam illam cum doctrina Caluini ducto per multa capita parallelo. In 45. intulit destrui liberum arbitrium, gratiam sufficientem, & Deum fieri Auctorem peccati. In 46. Ostendit dissentire D. Thomam. In 47. & vltima dissentire quoq; tum superiorum sæculorum Doctores, Scholasticos, tum huius etiam maximam partem. Hic fuit disputandi finis 22. Febr. an. 1606. Et consentit in his Diarium Pennæ, nisi quod non ita distinctè disputationum argumenta numerat. Tunc igitur tantùm tempus erat pronuntiandi de gratia physicè prædeterminante, sed Clemens ante biennium ferè mortuus erat, quando ergo damnare potuit contrariam sententiam?

XLVI. Locobonus quæstiones ad disputandum propositas cum definitionibus confundit. *Pag. 83.*

Respondebunt tunc damnasse quando proposuit illa 15. puncta. Illa enim assertiuè proposuisse veluti doctrinam Augustini: & ideò Locobonus calamo, vt solet, felle tincto. *Theologos*, inquit, *minus pertinaces minúsque rebelles veritati quam Iesuitas fuisse obedituros doctrinæ S. Augustini, & authoritati ac iudicio Sedis Apostolicæ per hoc scriptum Clementis VIII. satis expresso.* Ego mitius agam cum illo, contentus eius tarditatem notasse, qui 15. pũcta à Pontifice ad disputandum proposita, pro definitionibus accipit. Quòd quia insinuatur etiam in Diario, confirmor vt credam rhapsodiam illam immeritò fuisse Pennæ attributam. Quis enim sibi persuadeat Rotæ Decanum decisionem à quæstione non distinxisse. Desideratur etiam, vt mitissimè loquar; vtriusque prudentia, fit enim ab incautis grauissima sedi Apostolicæ iniuria. Quid enim? vt Clementis definitionem Paulus sit passus retractari, in disputationem venire? hoc passi essent Car-

dinales ad quos hoc ſcriptum dicitur fuiſſe miſſum? hoc ipſi etiam Conſultores? Ecquid haberemus certi in definitionibus Romanorum Pontificum, ſi locus aliquis eſſet huic cogitationi? ſcio hanc ſuſpicionē non diſplicere Ianſenianis, ſed contrarius ſemper Eccleſiæ ſenſus fuit. Tollit autem omnem dubitationem Clementis ſubſcriptio illis quindecim punctis ſubiecta, quàm Locobonus ſuppreſſit, Apologiſta verò Ianſenij expreſſit ad calcem Apologiæ ſecundæ quod tunc diuinare non poſſet huic Doctori nocituram. Ergo Clemens poſt puncta illa ſic ſubſcripſit. *An iſta ſit doctrina S. Auguſtini in materia gratiæ, Clemens Papa VIII. pro proxima Congregatione.* En tibi Lector candorem Locoboni, en æquitatem in accuſando, dum Ieſuitas *peruicaces & veritati rebelles* denuntiat, quòd quæſtionem à Romano Pontifice propoſitam, an ſit doctrina S. Auguſtini, non acceperit pro determinatione, *quòd ſit.*

Eſt autem veriſſimum quod iam dixi, Baſtidam non repugnaſſe illi articulo 5. niſi quantum trahi poterat ad ſenſum gratiæ phyſicè prædeterminantis iuxta ſententiam Thomiſtarum, quem ſenſum quia nec Clemens vllo modo expreſſerat, nec Auguſtini teſtimonia quæ efferebantur exprimebant; ideò meritiſſimo iudicatum eſt de eo diſputandum eſſe deinceps facta gratiæ phyſicè prædeterminantis expreſſione. In hunc ergo modum conuincitur meram eſſe fabulam quod dicunt, damnatam à Clemente doctrinam quæ non admittit gratiam per ſeipſam efficacem modo iam explicato.

XLVII. Fabuloſum quoque monſtratur quod dicunt de iudicio Pauli V.

Non minùs clarè conuincitur, nec damnatam à Paulo. Quid enim ſignificat quod de ſe narrat ille ſeu verus, ſeu ſuppoſititius Penna? *Adiui ſuā Sanctitatem & cōmemoraui magnum ſcandalum quod futurum erat in Eccleſiâ ſi causâ indecisâ Conſultores recederent. Sanctiſſimus reſpondit, nullum futurum inconueniens cùm ipſe in reſolutione ſequuturus eſſet iudicium Congregationis.* Factus erat diſputandi

finis, & querebatur Penna quæstionem manere indecisam; an ergo tunc partem alteram damnauerat Paulus? Non, inquiunt, sed postea damnauit. Quando autem? & quem afferunt huius damnationis testem? quam memoriam? quod relictum vsquam vestigium? dicent forte tunc contigisse, quando Censores qui residui erant numero decem censuram suam inclinante iam anno 1607. Pontifici dederunt iuxta fidem Diarij, ex quo habemus *non imperatum Consultoribus recessum, sed mandatum vt frequentibus vna conuentibus habitis causam terminarent sicut fecerunt toto hoc anno, & sequente.* Hoc est toto supra millesimum 606. & 607. quo dederunt illud iudicium suum ab octo ipsorum subscriptum, cùm decem conuenissent. Tunc igitur debuit à Paulo concipi damnatio illa. Sed ecce tibi Lector rem admodum lepidam, in illo scripto quod Pennæ attribuunt, sequuntur ista verba, quæ Ianseniani legere noluerunt, forte ne puritatem Gallicæ linguæ quam affectant, Hispano idiomate corrumperent 1607. *Su sandidad tomo temperamento en la causa de Auxilijs, que nadie calificasse la Sentencia contraria, hasta que su sandidad publicasse su declaracion y dedeterminacion.* Hoc scilicet fuit Summum Pontificem ex testimonio Pennæ damnasse doctrinam Societatis. An non meritò Ianseniani Iesuitas vocant *rebelles veritati,* quam ipsi tam nequiter prodere conuincuntur? *Pag. 103. Pag. 104.*

Venio ad tertium membrum, quo dicunt eamdem doctrinam esse damnatam à Congregatione de Auxilijs. Et hoc pari euidentia conuincitur ex diario, ex quo habemus vltimam disputationem habitam 22. Febr. vltimam vero Congregationem 8. Martij anni 1606. *In qua actum est,* inquit, *de modo decidendi causam, Cardinales dixerunt suam sententiam & conclusum Apostolico iudicio determinandam.* Hoccine est damnasse partem alteram? sed supplendum quod deest ex litteris Cardinalis Perronij, qui refert illo ipso die quo scribebat: scribebat autem 20. Martij anno 1606. *Conuocatos à Papa Cardinales qui*

XLVIII. Conuincitur pariter nec à Congregationibus damnatam esse doctrinam Societatis. *Pag.* 100. 102.

disputationibus aderant, vt circa quædam quæ in ijs tractata fuerant sententiam eorum exquireret. Et addit: *Quod attinet ad controuersiam, factus est disputandi finis, sed nullum adhuc initium decisioni datum est.* Quis scientior rerum in Congregationibus illis gestarum, Penna, qui numquam interfuit, an Perronius, de quo meritò dicas illud *& quorum pars magna fuit*? Ex illo nondum cœperat quæstio decidi quando desijt haberi Congregatio ad examinandam controuersiam de Auxilijs peculiariter instituta, nulla enim amplius habita est. Necesse igitur est si doctrinam Societatis damnauit Congregatio de Auxilijs, vt damnauerit quando non erat.

Et hoc iterum ex Diario conuincitur, dum dicit iussisse Pontificem post finem Congregationum vt Consultores reliquo anno 1606. & sequenti 1607. *frequentibus inter ipsos conuentibus causam terminarent.* Quid enim? nonne iam terminata erat? si toties damnata fuerat Societatis doctrina, totiésque conclusum à Congregatione contra Molinam, quid opus erat priuatis hisce consultationibus Censorum? Quare non iubebat potiùs Pontifex à Secretarijs extrahi decreta & conclusiones stabilitas secerni atque in ordinem redigi? ecquid aliud potest responderi, quàm nihil certò conclusum ab illis Congregationibus, & Iansenianos sua somnia venditare, dum has fabulas spargunt?

At, inquiunt, Consultores saltem doctrinam illam damnauerint. Respondeo Consultores, vt iam monui, non fuisse iudices, & malè loquutum Locobonum, dum quod est in Diario conclusum à Consultoribus eam esse Augustini mentem, Gallicè vertit *Les Iuges de la Congregation conclurent*, sequutus exemplum Apologistæ Iansenij, qui sub finem Apologiæ secundæ idem peccatum peccauit. Auditis hisce Consultoribus, plenum & integrum erat penes Pontificem, & Cardinales ius & arbitrium probandi vel improbandi quòd illi conclusissent, ac proinde dici nequit Congregatio fecisse, quod

XLIX. Sed neque à Consultoribus. *Pag. 83.*

non fecit Pontifex cum Cardinalibus, seu quod Consultores tantùm fecerunt.

Adde secundò, petendum ab Aduersarijs vnde habeant damnatam ab illis Consultoribus sententiam quæ negat gratiam physicè prædeterminantem, quod vnum modo quæritur? Nam neque hoc colligi potest ex Diario. Dicitur quidem propositum fuisse dubium discutiendum 25. Sept. an. 1605. ***An Deus moueat voluntatem ad actus liberos non solùm interius suadendo, inuitando, excitando, aut moraliter attrahendo, sed etiam verè, actiuè, propriè salua tamen humana libertate.*** Et circa hoc dubium post duas disputationes, dicuntur Consultores ***magno pondere rationum demonstrasse Deum non solum moraliter, sed verè, actiuè, propriè mouere voluntatem, prout constituitur in dubio.*** Sed in eo non erat difficultas. Neque enim negamus Deũ verè, propriè, actiuè, physicè, mouere voluntatem ad actus bonos, præsertim eos, qui ad salutem spectant. Caput & summa controuersiæ est, an physicè determinet; hoc est, an ita moueat, vt impossibile sit cum natura huius motionis componi dissensum voluntatis. Nam hoc propriè est physicè prædeterminare; & si hoc non concluditur collimatur extra scopum. Malè scilicet interpretantur doctrinam nostram, qui putant pro eodem nos habere motionem, seu præmotionem, & prædeterminationem. Motionem quippe seu præmotionem physicam ad actus bonos & salutares non negamus, prædeterminationem ablegamus eo sensu quo iam dixi & qui ferè sensus est Aduersariorum. Omittunt ergo Consultores in illo suo iudicio id quod vnum exprimendum fuit, hoc est de prima parte dubij iudicant, de qua minima erat controuersia, secundam omittunt, de qua propriè disceptabatur: nec deinceps quidquam clariùs distinctiúsve pronuntiant, post sequentes disputationes, in quibus eadem materia versata est. Ergo vbi est illa damnatio quam obiiciunt Ianseniani? Quippe necesse erit vt eam referant ad censuram illam quam

Pag. 54.

biennio fere post disputationes dicuntur illi censores obtulisse Pontifici, illam igitur exhibeant, vt intelligamus an & quomodo damnauerint sententiam quæ negat gratiam physicè prædeterminantem.

L. Ostenditur ex narrationibus Pennæ Consultores non satis constitutum habuisse, quid concluderent.

Interea dum hoc expectatur, hunc mihi scrupulum eximant. Peto enim quæ causa sit cur tanto tempore tótque congressibus priuatis indiguerint Consultores, vt in censuram conuenirent, iam post tot disputationes & tot censuras disputationibus subnexas. Nam si Diario Pennæ fides est, post singulas disputationes conueniebant Consultores, vel illo ipso die & statim dimissis disputatoribus; vel sequentibus diebus, & quid de quæstione disputata credendum esset definiebant, vbi iuxta eiusdem Diarij fidem, quot erant definitiones, tot erant in Molinam & Molinistas fulminationes. Quòd si ita est; fierine potest vt toto deinde biennio frequentibúsque conuentibus indigerent ad censuram concinnandam, quam erant oblaturi Summo Pontifici? Non erant memores articulorum in quibus conuenerant? Non habebãt acta Congregationum vnde in vnum colligerent statutas inibi cõclusiones? atqui hoc opus erat laboris ad summum triduani, & consumpsere tamen biennium ferè *frequentibus inter se conuentibus*? Quid quæso tractabant in his conuentibus? quid hærebant? Res numquid iam erant decisæ? Num perstabant in sententia quam dixerant coram Pontifice & Cardinalibus? Num reformandum censebant quod ab illis sancitum esset? Crescit dubitatio ex facilitate quam ijdem ostenderunt ante septennium, quando spatio triũ mensium conuenerunt in censuram non quinquaginta solum, sed, vt habent, certiora monumenta sexaginta propositionum Molinæ. Deus immortalis! causa nondum discussa tam facilis támque profusi ad censendum fuere, & post quadraginta septem disputationes totidémque disputatarum quæstionum decisiones indiguerint biennio vt viderent quid tandem statuendum esset?

Hinc

Hinc verò manifestè sequitur, aut fictitiam esse totam illam Diarij narrationem de multiplicatis sine fine Consultorum censuris in Molinam, vel Consultores illos re maturiùs considerata, & recurrentibus quæ vltro citroque dicta fuerant à disputantibus, intellexisse dubiam esse nutantémque censurarum suarum æquitatem & veritatem.

LI. Quid opponi possit iudicio Consultorum. *Pag.* 103. 104.

Sed tamen esto, demus quod probari non potuit, & cuius contrarium potiùs probatum est, doctrinam cui Societas repugnat visam esse Consultoribus illis extra ordinem assumptis, necessariam. Habebimus aduersos octo viros eruditos. Non enim plures fuerunt, vt Diarium refert. Quia ex decem qui soliti erant conuenire, Petrus Lombardus Archiepiscopus Armacanus subscribere noluit, nec Bouius ex Ordine Carmelitarum, *qui perseuerauit*, inquit Penna, *in sententia Molinæ*, & nequicquam obstante hac hæresi à Paulo V. deinde promotus est ad Episcopatum Molfetensem. Iacturam igitur octo suffragiorum quam non possumus non magnifacere, poterimus etiam suffragatione multò plurium eiusdem authoritatis & dignitatis Theologorum. Fuerunt enim, vt dixi, merè consultiua suffragia illa, nec vllam habuere à S. Pontifice authoritatem decisiuam.

LII. Controuersiæ decisio non fuit posita in iudicio Consultorum.

At, inquies, decisio controuersiæ pendebat ex huiusmodi suffragijs, hoc verò, inquam, pernegamus. Nostri enim ab initio intellectâ illâ tam liberali & tam prompta 60. propositionum censura, institere vt audirentur, & vt causæ definitio non penderet ab eorum iudicio, quod & obtinuere; vt colligi potest ex litteris Cardinalis Bellarmini ad P. Antonium Padillam datis 9. Martij an. 1601. quibus dicit, *Quello ch' ora si tratta, è la reuisione della censura ch'anno fatto certi deputati*, QVALI NON SONO GIVDICI DELLA CAVSA MA SOLO CENSORI DEL P. MOLINA : *& in questa reuisione due Padri della Campania si trouano presenti con due Padri Domenicani, e si scriuono l'oppositioni e le diffese. Quando sara finita la re-*

uisione della censura nostro Signore sara giudice. E se bene non so quale sara la sentenza di sua Santità non dimeno so bene che se bisognara emendar il libro del P. Molina, bisognara emendar lo en propositioni communi à gli auersarij; è non in materia della controuersia ch'anno con la Compagnia: habetur hæc Epistola in Archiuio nostro.

Ob eam scilicet causam tracta iam antea fuerat quæstio à Consultoribus illis ad Cardinalem Madrucium vt cum duobus Generalibus sancti Dominici & Societatis, & aliquot vtriusque familiæ Theologis viderent si quæ posset iniri ratio controuersiam dirimendi; quod cùm minimè successisset, decreta est illa censuræ recognitio coram Cardinalibus Asculano, & Bellarmino, & duobus ex vtraque familia Theologis. Neque verò nullus fuit eius fructus; quia certum est, vel ipso fatente Locobono, *visum esse Consultoribus*, *ex illis*, vt ipse dixerat quinquaginta, & vt res est, sexaginta *propositionibus, viginti tantum quæ videbantur esse maioris momenti discutiendas.* Atque ita Censores vna litura quadraginta peccata Molinæ condonarunt, quæ magna quidem indulgentia fuit, sed erat futura iustior si plenaria fuisset.

Pag 61.

Verùm quia ne in residuarum quidem censuram consentire nostri voluere Censoribus, cùm dicerent ex illis viginti adhuc aliquas esse quæ Molinæ imponebantur, aliquas quæ in contrarium eius menti sensum torquebantur, aliquas quæ illi communes erant etiam cum Thomistis illustribus, Clemens VIII. totam ad se controuersiam traxit certus nec his nec illis assentiri donec per se ipse causam vniuersam inspexisset, ideóque mandauit initium dari disputationibus, quibus quòd ijdem Consultores cùm alijs adesse sunt iussi, non ideò fuit quod vellet eorum stare iudicio. Sed ex eorum censurâ cum aliorum quoque iudicio collata, & cum ijs quæ dicebantur à disputantibus, videret ipse cui parti adiudicanda veritas esset.

Eadémque deinde fuit Pauli cogitatio, quando iussit

Censores priuatis conuentibus suam digerere & conformare sententiam. Nam quòd non ideò decreuisset illam sequi, manifestè colligitur, ex eo quòd eodem tẽpore quo Censoribus hoc præscribebat, ex alia parte mãdauit, vt acta omnia Concilij Tridentini eruta ex Castello S. Angeli traderentur Cardinali Perronio vt videret ipse quid inde lucis posset hauriri ad causæ decisionem, vt constat ex eiusdem Epistola ad Henricum IV. data 11. Iulij an. 1606. quæ habetur tomo 4. iam citato. Variorum sententias Pontifices exquirebant vt omnibus deinde inter se compositis quid demum credendum esset ipsi decernerent. Sed Paulus post longam tandem meditationem, & rationum ac sententiarum collationem, nihil tutius vidit ad decernendum, aut expeditius quàm quod allatum est antea ex scriptis quæ Pennæ attribuuntur, nempe vt temperamentum illud adhiberet ne pars altera sententiam alterius condemnaret.

LIII. Suffragia Consultorum suffragiis opposita.

Ex his igitur constat octo illorum Consultorum suffragia, nulla alia authoritate roborata, suffragia esse octo Theologorum, esto eruditorum & insignium, cui si poterunt opponi totidem eiusdem magnitudinis, nihil actum erit pro stabiliẽda gratiæ, de qua est contentio, necessitate. Opposuere autem nostri non singulos singulis, & viro virum, sed primo iudicium Inquisitionis Lusitanæ cum approbatione Censoris librorum ex Ordine S. Dominici, quæ facultatem dedit edendi Concordiam Molinæ. 2. Eiusdem Inquisitionis aliud deinde iudicium contradictoriè & causa vtrimque contestata datum quo liber idem est approbatus. 3. Consilium Regium Castellæ & Aragoniæ, à quibus post approbationem Theologorum quibus demandata erat eiusdem libri examinandi cura, concessa est facultas imprimendi. 4. Academiam Complutensem quæ ex commissione supremæ Inquisitionis Hispaniæ eamdem concordiam examinauit, & à censura immunem renuntiauit. 5. Academiam Seguntinam, quæ eadem occasione librum eumdem si-

militer examinatum ſimiliter approbauit. 6. Academiã Moguntinam cuius idem fuit iudicium. 7. Herbipolenſem quæ Moguntinæ conſenſit. 8. Denique nobiliſſimorum Ordinum Benedictinorum, Ciſtercienſium, Franciſcanorum, Carmelitarum, Auguſtinianorũ, Oliuetanorum, Minimorum, quorum omnium concluſiones varias varijſque temporibus editas, & vt plurimũ occaſione Generalium, vel Prouincialium Comitiorum propugnatas oſtendere, cum expreſſa doctrinæ Societatis aſſertione. Hæc omnia ſuſpendere potuerunt Aduerſariorum impetum, ac perſuadere controuerſiam nondum eſſe ad dirimendum ſatis maturam. Vnde ſatis euaneſcit commentum illud cenſuræ à Congregatione de Auxilijs contra doctrinam Societatis conceptæ.

LIV. Iterum conuincitur ex dictis Aduerſariorum fabuloſam eſſe bullam contra Molinam.

Hinc etiam ſatis, vt opinor, iam conſtat nihilo minùs conuictum eſſe Quartum Ianſenianorum mendacium de bulla iuſſu Pauli confecta cum cenſura 50. propoſitionum Molinæ. Conuictum inquam eſt hoc mendacium de bulla. Primò ex Pennæ ſilentio, quod eſt argumentum in ſubiecta materia efficaciſſimum. Conuictum eſt Secundò, ex eo quòd Ianſeniani quoque fatentur, vt ſupra notatum eſt, Conſultores ex illis 50. vel 60. propoſitionibus quas priùs damnauerant viginti tantùm extraxiſſe atque ad cenſuram ſepoſuiſſe. Quid enim volunt? vt Pontifex plures damnauerit quàm fuerant à Conſultoribus notatæ? An vt Conſultores mobilitate animi conſilium iterum mutantes repoſuerint cenſuras quas deleuerant? Conuictum eſt Tertiò, ex eo quòd monſtratum etiam eſt eodem tempore, quo demandata dicitur conficiendæ bullæ cura, hoc eſt quando Conſultores præmiſſis frequentibus conuentibus toto anno 1606. & ſequenti ſuam cenſuram Pontifici tradidere: Statuiſſe ipſum inire temperamentum de prohibenda viciſſim vtrique parti cenſura. Numquid enim fulmen cudebat in vnam partem eo tempore quo melius atque vtilius Eccleſiæ temperamentum videbatur? Quartò

non vident Ianseniani se per eiusmodi fabulas Ecclesiæ vitalia petere, atque in ipso veluti corde authoritatem Sedis Apostolicæ ferire? Quid enim hoc rei est Pontificem minimè dubitantem quin Pelagiana esset doctrina quæ opponitur gratiæ physicè prædeterminanti, eámque damnantem, certam eam quoque damnasse cui successerat Clementem, & probè conscium idem fuisse iudicium Congregationis ad hoc peculiariter institutæ, prohibere tamen ne quis vllam ei notam inureret: pari iure parique libertate eam donare cum veritate Catholica: qui eam pugnaciter defendebāt toto terrarum orbe lectionibus,, concionibus, disputationibus, scriptionibus, cumulare beneficijs: & qui illis adhærebāt ad dignitates Ecclesiasticas & Episcopatus promouere: in illa dissimulatione perseuerare ab anno 1606. ad annũ 1621. in eaque mori & successoribus vt idem facerēt ad hūc vsque diem exemplum relinquere? O Nou-Augustiniani quid vobis videtur? potest hic stupor cadere in Christi Vicarium? qui hoc agit fidem seruat quam Ecclesiæ obligauit aduigilandi vt diuina traditio illibata conseruetur? curam habet, ne ouibus suæ curæ commendatis venenum erroris promiscuè cum pabulo veritatis occurrat? Successori fideliter tradit receptum à maioribus fidei depositum? & cauet quod olim monebat Innocentius primus, *ne permittendo lupos mercenarius magis videatur esse quàm pastor?* *Epist. 93. apud August.* Non nego in rebus ambiguis & indefinitis in Ecclesia tolerari vt quisque sequatur quam partem præoptarit, etiamsi aliorum iudicio minus certam minusve probabilem: sed errorem cognitum, probatum, conuictum, damnatúmque non tolerare modò, sed insuper prohibere ne quis errorem vocet, si quis dicat contingere posse infallibili fidei ac veritatis Magistro fidoque custodi ac depositario à quo iubemur credere tutò peti quomodo sit distinguendum pretiosum à vili, si quis inquam hoc asserat, quis non eum iocari putet, iocandóque authoritatem confirmandæ fidei necessariã

euacuare? Quanto minùs fuit quod olim Honorio contigiſſe dicitur in cauſa Monothelitarum, cuius tamen adeo difficilis viſa eſt ſequentibus Concilijs œcumenicis, & ipſis etiam ſucceſſoribus excuſatio? Scio Ianſenianis arridere cogitationes huiuſmodi. Alludunt enim ad cogitationes Ianſenij & ipſorum intereſt, vt Sedis Apoſtolicæ nutet authoritas, ſed intereſt etiam Catholici Lectoris animaduertere quid moliantur, & quò ſpectent eorum conſilia, dum ſpargunt hauſta ex ſcripturis apocryphis iſthæc fabulamenta.

LV. Bulla illa ſeipſa confutat.

Quintò erat optandum vt quemadmodum Diarium Pennæ publici iuris fecere, *vt ſatisfacerent*, inquiunt Approbatores Locoboni, *diuturnæ hominum eruditorum expectationi*; ita vellent bullam illam ad damnatas propoſitiones communicare cum republica litteratorum. Intellexiſſet ſtatim Lector eruditus & perſpicax, nihil aliud eſſe ſcriptum illud quàm rudimentum inane tyronis alicuius, cui cogitatio incidit experiundi quid poſſet, & monſtrandi quid vellet, ſi ei permitteretur bullam condere. Probauit autem quicumque demum ſit, ſe huiuſmodi operibus parum idoneum, inſuper & ſatis imperitum. Scriptum hoc nihil habet eius grauitatis & maieſtatis quæ ineſſe debet literis Apoſtolicis. Dicit, *ſedem Apoſtolicam ab Auguſtino dum viueret aduerſus dogma Pelagianorum reſponſa popoſciſſe*, quòd quæſo vnde accepit? Legimus quidem Auguſtinum & ſuo & Conciliorum Africanorum nomine à ſede Apoſtolica non ſemel reſponſa popoſciſſe. Legimus ideò, popoſciſſe quòd timerent *ne ad culpam negligentiæ imputaretur ſi tacerent quæ pro Eccleſia ſuggerenda erant, quo Romanus Epiſcopus Paſtoralem diligentiam adhiberet Chriſti membrorum periculis*. Et, *quia arbitrabantur adiuuante miſericordia Dei, qui dignatur eum & regere confidentem & orantem exaudire, Pelagianos illius authoritati de Sanctarum Scripturarum authoritate depromptæ facilius eſſe ceſſuros*. Legimus cùm ad Innocentium librum de Natura

Aug. Ep. 92. ad Innoc.

Ep. 95.

& Gratia vltrò misisset, addidisse. *Non enim riuulum nostrum tuo largo fonti augendo refundimus, sed in hac non parua tentatione temporis, vnde nos liberet cui dicimus: ne nos inducas in tentationem, vtrum etiam noster licet exiguus ex eodem quo etiam tuus emanet capite fluentorum, hoc à te probari volumus, tuisque rescriptis de communi participatione vnius gratiæ consolari.* Legimus cùm mitteret ad Bonifacium quæ scripsit contra duas Epistolas Pelagianorum ita præfatum. *Hæc quæ istis duobus epistolis illorum, ista disputatione respondeo, ad tuam potißimùm dirigere sanctitatem non tam discenda quam examinanda constitui.* Legimus Innocentium respondisse, dum ita recurrerent, *id eos fecisse quod æquum erat vt facerent, antiquæ regulæ formam sequutos toto semper ab orbe seruatam, per omnes enim prouincias de Apostolico fonte petentibus responsa semper emanare: & præsertim quoties fidei ratio ventilatur, non nisi ad Petrum id est sui nominis & honoris authorem referri debere quod per totum mundum poßit omnibus Ecclesiis in commune prodesse.* Legimus, inquam, Catholicos, per totam Africam Episcopos & præ cæteris Augustinum à Sede Apostolica in causa Pelagij responsa petijsse: neque sua putauisse secura certáque atque ab alijs recipienda, donec intelligeretur ea Romæ fuisse probata: Sedem autem Apostolicam vicissim ab Augustino responsa poposcisse, contra Pelagium non legimus. Neque tamen ideò nego potuisse Augustinum ab Episcopo Romano in re aliqua obscura consuli: sed vt quod fieri potuit in causa Pelagij factum esse dicatur, peto vnde bullæ compilator didicerit. Nam ad eum tantùm ex occasione missas à Bonifacio duas Epistolas Pelagianorum per Iacobum & Timasium, non est responsa poposcisse.

Lib. 1. con. 2. ep. Pelag. cap. 1.

LVI. Disputanda cum S. Thomæ S. August. & Summis Pontificibus aliquarum proposi-

Neque verò in rebus Theologicis fuit perspicacior hic Bullator. Prima propositio quam damnat, illa est, *Peccatum primi hominis solum in donis supernaturalibus nobis nocuit.* De qua videndum erat quàm procul abesset ab ista quæ traditur à S. Thoma. *Si bona naturalia se-*

tionum censura.
2. Sent. d. 2. ar. 1. ad 3.

cundùm se considerentur, secundùm quòd naturæ debentur ex proprijs principijs, nec homo, nec Angelus, aliquid naturalium amisit, nec in aliquo diminutus est.

Secunda est ista, *vires naturales liberi arbitrij tales prorsus secundùm se in nobis post peccatum manserunt, quales illos essemus habituri si homo fuisset conditus in statu puræ naturæ.* Quæ si damnetur, videndum est, an inde sequatur istam absolui quam Pius V. & Gregorius XIII. damnauerant priùs, *Deus non potuisset ab initio talem creare hominem qualis nunc nascitur*, & quòd Augustinus ipse significat, *non repugnare Deo, vt ignorantia & concupiscentia sint primi hominis naturalia.*

Tertia est, *Paruuli morientes sine baptismo post diem iudicij vitam in naturalibus omni mentis & corporis vitio immunem ducent in perpetuas æternitates, feliciorem quàm vllus vnquam mortalium duxerit.* In qua damnanda considerandum fuit, an damnare vellent eos qui huiusmodi paruulos sensibilium dolorum expertes fore dicunt, hoc est S. Thomam, S. Bonauenturam, Scotum & Scholasticos ferè omnes. Si enim tolerabilis est eorum sententia, cùm nemo sit adultorum in statu mortalitatis qui non sit doloribus obnoxius, nonne dici potest feliciores fore paruulos, quàm sit modo vllus adultus, statu mortalitatis præcisè considerato, & seclusa spe beatitudinis æternæ? Nam aliunde cognitiones illis naturales & effectus non deerunt.

Quarta, *In statu naturæ lapsæ potest homo cum solo concursu generali Dei efficere bonum opus morale, quod in ordine ad finem naturalem sit veræ virtutis opus: illudque referre in Deum sicut referri posset & deberet in statu naturali.* Cuius censura quot Thomistas, quot Scotistas, quot omnium scholarum Theologos inuoluit? & quomodo elaberentur Pius V. & Gregorius XIII. qui vel eandem vel æquiualentes propositiones vetuerunt affici censurâ in bulla contra Baium? Non vacat omnes alias percensere. Nam ex ijs quæ primæ occurrerunt satis intelligi potest, quòd sit

sit faciendum de censura illa vniuersa iudicium. Et hæc omnia nostri monuerunt, in primisque Benedictus Iustinianus, qui causam hanc apud Pontificem fortiter egit: ideóque facta est illa reductio quinquaginta, vel sexaginta propositionum ad viginti. Vnde etiam coniicere licet hác quam vocant bullam si digesta fuit ab vllo ex Consultoribus, ante disputationes, ac proinde diu antequam Paulus esset ad Pontificatum euectus, fuisse digestam, & quod inde sequitur vel si vera esset non potuisse vocari à Iansenianis bullam Pauli.

Sed quia solent huius vitæ mala bonis esse permixta, non possum non valdè probare duo quæ in hoc scripto reperiuntur. Primum est, & olim viuente Augustino & medijs deinde temporibus fuisse quosdam qui putarent se Auctore Augustino posse ac debere negare liberum arbitrium. Ita enim bullator loquitur dum de hæreticis liberum arbitrium impugnantibus. *Qua quidem impugnatione & iustificant quantum est in se veterem illam Pelagianorum calumniam quòd in doctrina Catholicorum auferatur ab hominibus liberum arbitrium: & in eo suam ipsi insipientiam nocentiùs multò sibi atque alijs manifestant, quà illi quos olim liberum etiam arbitrium negantes simpliciùs, S. Augustinus instruens ita percontatur, si non est Dei gratia quomodo Christus Dominus noster saluat mundum? & si non est liberum arbitrium, quomodo iudicat mundum*, &c. En tibi, *simplices* quosdam existimantes negandum esse liberum arbitrium ab Augustino emendatos. Paulò verò superiùs hæc habentur. *Quòd autem in quibusdam quæstionibus minutiùs tractandis, cùm de ijs necesse fuerat contra Pelagianos errores olim disputare, ex scholasticis Theologis aliqui plus tribuerint viribus liberi hominũ arbitrij quàm admittat doctrina vel discussa à S. Augustino, vel definita ab Ecclesia Dei de necessitate seu efficacia gratiæ Christi; quidam verò minùs quàm ea doctrina exigat, non eò fuit quòd intẽderent ij aut se putarent à S. Augustino dissentire. Imò*, QVI

LVII. Colligitur ex illa bulla contra Iansenianos fuisse aliquam Prædestinatianorum hæresim.

MINVS TRIBVEBANT HVMANO ARBITRIO, QVOD DOCTRINA S. AVGVSTINI ID EXIGERET, *& qui plus, quòd eadem doctrina id admitteret, existimabant ..... verùm Ecclesia Dei huiusmodi opiniones quorumcumque essent, numquam approbauit.*

Homines quos Ecclesia Dei numquam approbauit & qui putarunt iam inde à tempore S. Augustini eiusdem S. Augustini *doctrinam exigere vt minus tribueretur libero arbitrio,* alij ne sunt, quàm qui vocantur Prædestinatiani? Et Iansenistæ, si quam habent fidem huic bullæ, pergent cum Iansenio negare vllos vnquam fuisse Prædestinatianos hæreticos, vel asserere qui sic vocarentur fuisse veros discipulos S. Augustini? Et Mauguinus qui tam verbosam pugnauit pugnam, vt obtineret Prædestinatianos fuisse Catholicissimos, germanissimósque Augustinianæ doctrinæ hæredes, *non est concionatus contra suam bullam.*

LVIII. Omittit bulla quod Ianseniani potissimùm intendunt.

Aliud, quod etiam valdè probandum est, in eodem scripto, & in illis 50. propositionibus illud omitti, quod vnum intendunt Ianseniani, & in quo est totius controuersiæ summa, de gratiâ ita per seipsam efficaci vt tollat proximam & expeditam ad dissentiendum potentiam, & cum cuius naturâ non possit in voluntate componi suspensio actus. Dico neque id vsquam asseri in illa bullæ delineatione, nec oppositum damnari. Sequitur, inquiunt, ex alijs quæ ibi definiuntur. At inquiunt de necessitate huius sequelæ postea disputandum erit, interea stat Bullatorem non expressisse quod requiritur vt Ianseniani sint voti compotes.

LIX. Extare bullam aliam à priore diuersam.

Sextò, Monendi sunt Ianseniani non vnicam circumferri bullam ad terminandam controuersiam de Auxilijs compositam. Est & alia quam illi fortè non viderunt à præcedenti differentissima. Possem vno illis verbo indicare vbinam sit, sed exercenda est eorum diligentia. Inquirant vbi asseruentur scripta Ant. Bouij

Episcopi Molfetensis, & Petri Lombardi Arch. Armacani, qui in huius controuersiæ discussione inter Consultores fuere eruditione & pietate non infimi, videant num inter illa reperiatur scriptum cui titulus. *Tenor bullæ talis vel similis esse poterit.* Exordium autem subiicitur in hunc modum. *Inter alia multa & grauissima*, &c. Hæc est bulla sub finem disputationum composita. In qua nullius propositionis damnatio exprimitur, duodecim tantùm articuli de doctrina diuinæ gratiæ definiuntur, excluso semper illo capitali controuersiæ puncto de gratia physicè prædeterminante, quem scriptor disertè significat indecisum esse debere, *donec Ecclesiæ suæ lumen abundantius Dei prouidentia communicauerit.*

Hæ nimirum erant priuatorum hominum meditationes, qui sententiæ quam expectabant præludentes experiri volebant componendo bullas, quomodo posset illa commodè concipi, vt exprimeret quod ipsi vel iudicabant, vel optabant, fortè etiam operiebantur occasionem opportunam ista ingerendi, ac suppeditandi iudicibus, vt haberent paratum in tempore controuersiæ decidendæ aliquem modum.

Ianseniani autem qui videntur sibi thesaurum inuenisse in agro absconditum, quando in priorem illam bullam incidêre, poterunt eius valorem ex secunda metiri, ac videre, num illa reuera bulla sit, nimirum ex ijs quas fundere solent pueri, dum pendentem è tubulis palearum spumam inflant. Nempe nos quoque possemus ostentare huiusmodi margaritas, sed eas tanti facimus quanti merentur: neque vnquam exponimus, nisi si quando opus est ad temperandum quam præ se ferunt Aduersarij earum æstimationem immensam. Quare per nos licet, vt Doctor *de bono loco* bullam quinquaginta propositionum ex doctrina Molinæ damnatarum quantum libuerit iactet: & quia hoc etiam olim fuit insigne triumphantium, cum gra-

tia victrice eâ bullâ bullatus procedat. Nihil potuit desiderari ad huius triumphi magnificentiam opportunius, nihil dignius ad honorem triumphantis, nihil insignius ad memoriam victoriæ sempiternam. Addam, quia hic etiam olim fuisse dicitur bullarum vsus, nullum præsentius vel efficacius amuletum inueniri ad huius honoris inuidiam omnem amoliẽdam. Quis enim inuidere possit tanta illusione deceptis? Quis non misereatur potiùs tam sollicitè satagentiũ, vt his quisquilijs errorem ornent reddántque probabilem? Quis non etiam videat anhelantes sudantésque vt ruenti Iansenismo fulcra hæc arundinea supponant? sed quis potiùs nõ iure optimè indignetur, obtineri ab ijs nondum potuisse, vt bullam Vrbani contra Iansenium agnoscerent toties & tam validè à duobus Pontificibus confirmatam, qui ex bulla contra Molinam, quæ numquam fuit, idolum sibi statim fecere quod adorent? Et sperant viri scilicet perspicaces hanc impressionem multùm Iesuitis nocituram. Et Locobonus credidit, se his petitionibus effecturum, vt eius disputatio respondisse videatur inscriptioni quam præfixerat, *Molina & eius discipuli de errore Pelagianorum & Semipelagianorum conuicti; neque visum iri titulum hunc vel falsum, vel exaggeratum, vel superbum*? Sed nolo vltra importunus esse huic homini, ne somnia illius adeò læta disturbem. Si volet Deus aliquandò, quod precamur, vt euigilet; intelliget profectò, Molinæ nihil optatius accidere potuisse neque aptiùs ad victoriæ certitudinem, quàm cum hoc genere hostium conserere manus, & armis occurrere istius officinæ. Nam esto illa Vulcania sint, attamen gloriosum est oppugnari mendacijs. Alia enim arma esse non possunt, quæ innocentiam petunt & veritatem.

Præf pag. 23.

Finio cum Epistola Petri Lombardi Archiepiscopi Armacani ad Paulum Quintum Summum Pontificem,

qua reddit rationem; cur noluerit si subscribere aliorum Consultorum censuræ. Ea verò sic se habet.

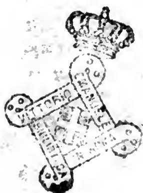
Beatissime Pater transmitto hîc ad S. V. capitula illa quæ etiam ex iudicio Congregationis sanam & Catholicam de viribus liberi arbitrii & auxiliis gratiæ Dei doctrinam continent. Adiungo propositiones continentes de eodem argumento erroneas opiniones, prout in Congregatione visæ, reuisæ, lectæ, relectæ ET DIVERSIS VICIBVS SVNT CORRECTÆ, *Quare autem noluerim subscribere propositionibus sic digestis, prout eas S. V. præsentabit R. P. Secretarius, præcipua eáque prægnans valde ratio est, quòd in iis extra Congregationem, saltem me non præsente,* ALIQVÆ SVNT MVTATÆ, ALIQVÆ ADDITÆ, QVÆDAM SVNT QVÆ SI QVID VALET IVDICIVM MEVM, GRAVIORIBVS EXTRA CONGREGATIONEM HANC THEOLOGIS NEC SATISFACTIONEM ADFERENT, NEC FERRE POTERVNT OPPOSITIONEM, SI CONTINGAT CONTRA IPSAS FIERI. *Vt demantur aliquæ propositiones non repugno, modò non sint ex principalioribus. Imò pro iudicio meo possent ac deberent compendiosiùs ordinari. Cuius rei formam aliquam postremo loco hic subiicio cum osculo pedum Sanctitatis vestræ.*

Deuotissima & humillima eius creatura,

Petrus Lombardus Archiepiscopus Armacanus.

Hæc Armacanus, de nimio erga doctrinam Societatatis affectu minimè suspectus. Seruatur autem hæc Epistola eodem loco cum bulla superiùs citata: ex qua intelligitur quàm vnanimis fuerit, quàm constans, quàm legitima, quàm æqua illorum octo Doctorum censura. Additur autem in historia temporum illorum iussisse Pontificem vt iudicium hoc tum Armacani, tum aliorum Doctorum communicaretur Illustriss. Cardinalibus Generalibus Inquisitoribus, petijsse Cardinales vt daretur etiam scriptum Bouij Molfetensis Episcopi

quo doctrinam Societatis propugnabat : & Pontificem imperasse vt describeretur & singulis traderetur : hac informatione præmissa die Sabbati 26. Augusti , anni 1607. Sanctiss. Dominum nostrum indixisse illustrissimis Cardinalibus Generalibus Inquisitoribus , nec non Illustriss. Card Perrronio ad hoc specialiter vocato Congregationem futuram sequenti die Lunæ 28. eiusdem mensis; in ea quæsitam singulorum sententiam de modo finiendi controuersiam hanc. Quid fuerit conclusum euentus ostendit, siquidem statim moniti sunt duorum Ordinum Generales, vt quisque suos ab omni censura contrariæ doctrinæ prohiberet, vt ostendunt recitatæ superiùs Claudij Aquauiuæ literæ octiduo post scriptæ. Hęc Molinæ damnatio, hæc summa causæ decennio circiter ardentissimè vtrimque agitatæ; hic finis fuit.

SVMMA PRIVILEGII
Christianissimi Regis.

CAutum est authoritate Regis, ne quis in Regno suo alijsve locis ditioni suæ subiectis infrà nouem proximos annos librum, cui titulus, *Informatio de quinque Propositionibus, quas Episcopi Galliæ Romano Pontifici ad Censuram obtulere.* Absque SEBASTIANI CRAMOISY, Architypographi Regij, permissu, imprimat aut diuendat, à die publicationis horum exemplarium, qui secus fecerit, mulcta indicta, prout ampliùs in diplomate Regio continetur, mulctabitur. Datum Parisijs 26. Ianuarij 1653.

sic signatum

de Mandato Regis

CRAMOISY.